

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΙΧΘΥΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών εξαγωγών
του Φαγκριού (*Pagrus pagrus*) στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

**Γεωργακόπουλος Νικόλαος, Μαλεσάγκος Γεώργιος,
Μπέσσας Κωνσταντίνος, Βλόντζος Γεώργιος**

ΒΟΛΟΣ 2020

**Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών εξαγωγών του
Φαγκριού (*Pagrus pagrus*) στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή:

- 1) **Κωνσταντίνος Πολύμερος** Καθηγητής Εμπορίας και Πολιτικής Αγροτικών και Αλιευτικών Προϊόντων, Τμήμα Γεωπονίας, Ιχθυολογίας & Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, **Επιβλέπων**
- 2) **Παναγιωτάκη Παναγιώτα**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας & Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, **Μέλος**
- 3) **Γκολομάζου Ελένη**, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Γεωπονίας, Ιχθυολογίας & Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, **Μέλος**

Στους γονείς μας, στη σύζυγό μου και στο παιδί μου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να εκφράσουμε τις ειλικρινείς μας ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλαν στο να φέρουμε σε πέρας την παρούσα Προπτυχιακή Διπλωματική Εργασία. Ιδιαίτερα θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον Επιβλέποντα καθηγητή , κ. Κωνσταντίνο Πολύμερο, για την πολύτιμη βοήθειά του και τη διαρκή υποστήριξή του κατά τη συγγραφή της παρούσας εργασίας, καθώς και τα υπόλοιπα μέλη της εξεταστικής επιτροπής μας, αποτελούμενη από την κα Παναγιωτάκη Παναγιώτα και την κα Γκολομάζου Ελένη, για τις χρήσιμες συμβουλές τους και την καθοδήγησή τους καθ' όλα τα στάδια διεκπεραίωσης της εργασίας.

Τέλος, θα θέλαμε να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας στις οικογένειες μας για την αμέριστη συμπαράσταση, βοήθεια και προ πάντων κατανόηση και ανοχή καθ' όλο το χρονικό διάστημα των σπουδών μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα αποτελούν πηγή θρεπτικών συστατικών υψηλής διατροφικής αξίας, γεγονός που τα καθιστά απαραίτητα για την ανθρώπινη διατροφή. Η Ελλάδα κατέχει σημαντική θέση στην αγορά της Ε.Ε-27 όσον αφορά τα προϊόντα αυτά. Ένα από τα κυριότερα εξαγωγικά της προϊόντα αποτελεί το φαγκρί (*pagrus pagrus*).

Βασικός σκοπός της παρούσας προσπάθειας ήταν η διερεύνηση της ανταγωνιστικής θέσης του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Ε.Ε. των 27 κρατών-μελών της. Η μελέτη εκπονήθηκε βάσει των δεικτών του Συγκριτικού Πλεονεκτήματος του Vollrath, και πιο συγκεκριμένα, του δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA) και του δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA). Από τα αποτελέσματα προέκυψε ότι οι σημαντικότερες αγορές είναι η Ελλάδα, η Γαλλία, η Πορτογαλία, η Ιταλία και η Ισπανία.

Στην συνέχεια διερευνήθηκε η ανταγωνιστική θέση του φαγκριού των πέντε κυριότερων αγορών-κρατών της Ε.Ε. -27 σε κάθε μια από αυτές. Τα δεδομένα επεξεργάστηκαν επίσης με τους δείκτες του Συγκριτικού Πλεονεκτήματος του Vollrath (RMA, RXA).

Επίσης υπολογίσθηκαν οι τιμές του φαγκριού των ανταγωνιστικών χωρών σε κάθε μια από τις χώρες- αγορές και εξετάστηκε η σχέση της τιμής και των δεικτών ανταγωνιστικότητας.

Τέλος χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών, IS (ImportShare), για να εκτιμηθεί ο βαθμός διεισδυτικότητας του φαγκριού των πέντε ανταγωνιστικότερων χωρών-αγορών σε κάθε μια από αυτές.

Με βάση την μελέτη μας και τα αποτελέσματά της, μπορούμε να πούμε πως η αγορά των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων χαρακτηρίζεται από έντονο και μεταβαλλόμενο ανταγωνισμό. Οι στρατηγικές των ελληνικών εξαγωγών οφείλουν να έχουν ως στόχο την μελέτη και κατανόηση των χαρακτηριστικών της λειτουργίας των υπόλοιπων αγορών, καθώς επίσης, και τις απαιτήσεις των ίδιων των καταναλωτών.

Λέξεις κλειδιά: Αλιευτικά και υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα, ανταγωνιστικότητα, χώρες-αγορές, Ευρωπαϊκή Ένωση.

Περιεχόμενα

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1.Γενικά	1
1.2. Αλιεία και Υδατοκαλλιέργειες σε παγκόσμιο επίπεδο	2
1.3.Αλιεία και Υδατοκαλλιέργειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση	3
1.4.Αλιεία και Υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα	5
Εικονα 1.4. ΣΕΘ θαλάσσια έκταση μονάδων υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα	7
1.4.1. Το φαγκρί (<i>Pagrus pagrus</i>)	7
1.4.2. Μορφολογία	8
1.4.3.Γεωγραφική κατανομή	9
1.4.4. Εκτροφή	10
1.5. Σκοπός της εργασίας	10
2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ.....	12
2.1 Γενικά η έννοια του ανταγωνισμού.....	12
2.2. Πολιτική ανταγωνισμού.....	13
2.4.Δείκτες που συνδέονται με το εξωτερικό εμπόριο.....	16
3.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ	24
3.1 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων	24
3.2.Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του φαγκριού στην αγορά της Ελλάδας	27
3.3. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Γαλλίας.....	30
3.4. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Ισπανίας.....	33
3.5. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Ιταλίας	36
3.6. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Πορτογαλίας.....	39
4.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	43
5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	477
Ηλεκτρονική βιβλιογραφία.....	49

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1.Γενικά

Με τον όρο αλιεία, χαρακτηρίζουμε την σύλληψη και απόσπαση των ιχθύων και άλλων υδρόβιων ζώων από τον βιότοπό τους.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του FAO, ο συνολικός αριθμός των αλιέων (συμπεριλαμβανομένου του τομέα των ιχθυοκαλλιεργειών) ανέρχεται παγκοσμίως σε περίπου 38.000.000 ανθρώπους. Αν μάλιστα προσθέσουμε και τους εργαζόμενους άμεσα ή έμμεσα συνολικά στη βιομηχανία αλιευμάτων ο αριθμός αυτών των ανθρώπων ανέρχεται πλέον στα 200.000.000 παγκοσμίως. Η παγκόσμια κατά κεφαλήν κατανάλωση αλιευμάτων ανέρχεται σε 14 kg το χρόνο.

Οι υδατοκαλλιέργειες είναι απαραίτητες καθώς καλύπτουν:

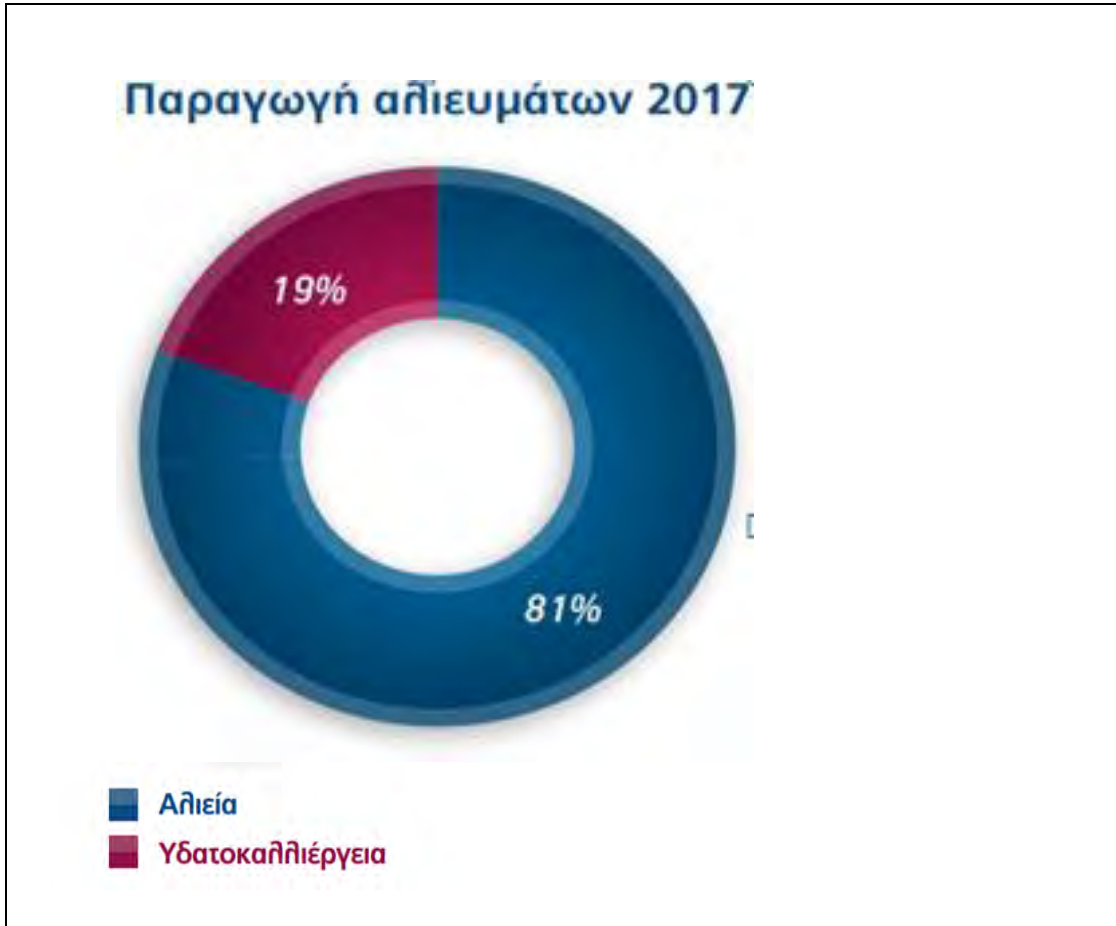
- Διατροφικές ανάγκες του ανθρώπου.
- Την παραγωγή τροφών για κατοικίδια και αγροτικά ζώα.
- Την παραγωγή προϊόντων για τη βιομηχανία.
- Την παραγωγή διακοσμητικών υδρόβιων οργανισμών.
- Την παραγωγή δολωμάτων (σκουλήκια για την αλιεία ψαριών).

Οι κλάδοι της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών υπάγονται τόσο στον πρωτογενή τομέα όσο και στο δευτερογενή τομέα. Η πρωτογενής παραγωγή περιλαμβάνει τη θαλάσσια αλιεία, τις υδατοκαλλιέργειες και τη διαχείριση των εσωτερικών ιχθυοτρόφων υδάτων, ενώ η μεταποίηση των αλιευτικών και των υδατοκαλλιεργητών προϊόντων εντάσσεται στο δευτερογενή τομέα.

1.2. Αλιεία και Υδατοκαλλιέργειες σε παγκόσμιο επίπεδο

Το μεγαλύτερο μέρος της παγκόσμιας αλιευτικής παραγωγής προέρχεται κυρίως από το Βόρειο ημισφαίριο με σημαντικότερα αλιευτικά πεδία αυτά του βορειοδυτικού Ειρηνικού (Θάλασσα Ιάβας) και του βορειοανατολικού Ατλαντικού (Βόρεια Θάλασσα). Οι υδατοκαλλιέργειες αποτελούν έναν από τους ανερχόμενους κλάδους της πρωτογενούς παραγωγής. Την πρώτη θέση σε παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας το έτος 2017 καταλαμβάνει η Ευρώπη Ένωση 1.5 εκατομμύρια τόνους ενώ ακολουθούν οι Ηνωμένες Πολιτείες με παραγωγή που αγγίζει τα 390 χιλιάδες τόνους , η Νορβηγία με 310 χιλιάδες τόνους , η Ιαπωνία με 110 χιλιάδες τόνους και η Κίνα με 100 χιλιάδες τόνους.

Η υδατοκαλλιέργεια και κυρίως η ιχθυοκαλλιέργεια αποτελούν έναν από τους πιο σημαντικούς τομείς της βιομηχανίας τροφίμων. Οι προοπτικές ανάπτυξης του κλάδου παραμένουν σημαντικές. Σύμφωνα με στοιχεία του F.A.O. ,το 2030 θα απαιτούνται πάνω από 70 εκατ. επιπλέον τόνοι προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας (αύξηση κατά 140%) για την κάλυψη της ζήτησης. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του FAO για το 2017, εκτιμάται πως το 62% της εγχώριας παραγωγής αλιευτικών προϊόντων προήλθε από την υδατοκαλλιέργεια και το υπόλοιπο 38% από τη συλλεκτική αλιεία.

Εικόνα 1.1. πηγή FAO μερίδιο της παραγωγής αλιευμάτων παγκοσμίως, με τον τομέα της υδατοκαλλιέργειας να κατέχει το 81%.

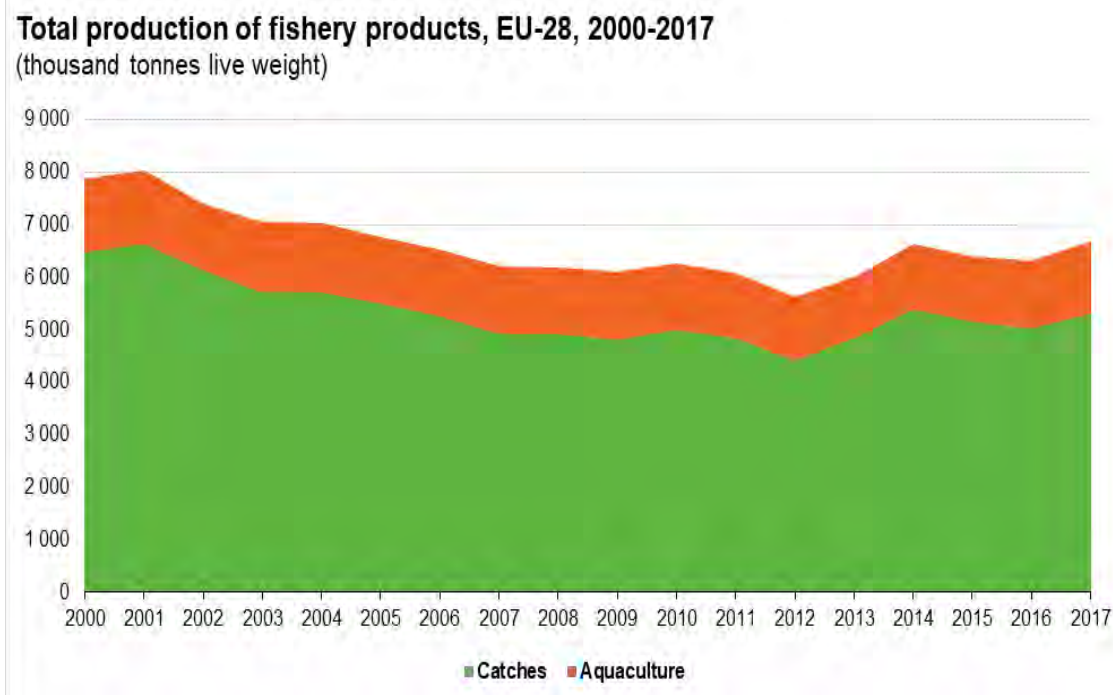
Τα προϊόντα της συλλεκτικής αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών κατέχουν μεγάλο μερίδιο στην παγκόσμια διατροφή. Διαφορές στην κατανάλωση υπάρχουν τόσο μεταξύ των διαφόρων χωρών, όσο και σε κάθε χώρα ξεχωριστά, λόγω διαφορετικών καταναλωτικών προτιμήσεων, τιμής και διαθεσιμότητας του προϊόντος, αλλά και διαφορετικού εισοδηματικού επιπέδου. Οι υδατοκαλλιέργειες έχουν αυξανόμενο ρόλο στη διατροφή του ανθρώπου.

1.3.Αλιεία και Υδατοκαλλιέργειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Σήμερα, το 3-5% του ΑΕΠ της ΕΕ προέρχεται από θαλάσσιες δραστηριότητες, καθώς ο τομέας αυτός απασχολεί περίπου 5,6 εκατομμύρια άτομα και συνεισφέρει με 495 δις. ευρώ στην ευρωπαϊκή οικονομία. Το 90% σχεδόν του

εξωτερικού εμπορίου και το 43 % των συναλλαγών εντός της ΕΕ πραγματοποιούνται μέσω θαλάσσιων οδών. Η ευρωπαϊκή ναυπηγική βιομηχανία αντιπροσωπεύει το 10% της συνολικής παραγωγής, και κατέχει την πρώτη θέση παγκοσμίως όσον αφορά την αξία της παραγωγής. Στα ευρωπαϊκά ύδατα κυκλοφορούν περίπου 100.000 σκάφη τα οποία συμμετέχουν σε δραστηριότητες αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας.

Στην Ευρώπη, η υδατοκαλλιέργεια αντιπροσωπεύει το 20% σχεδόν της ιχθυοπαραγωγής και απασχολεί άμεσα περίπου 85.000 άτομα. Ο κλάδος αποτελείται κυρίως από μικρές και μεσαίες, ή πολύ μικρές επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε παράκτιες και αγροτικές περιοχές. Ο κλάδος της υδατοκαλλιέργειας της ΕΕ είναι ονομαστός για την υψηλή ποιότητα και τη βιωσιμότητά του καθώς και για τα πρότυπα προστασίας του καταναλωτή που εφαρμόζει. Τα 7 βασικά είδη υδατοκαλλιέργειας που παράγονται στην Ευρώπη είναι: Μύδι, Πέστροφα, Σολομός, Στρείδι, Κυπρίνος, Τσιπούρα, Λαβράκι και Φαγκρί. Ενώ όμως η συνολική παραγωγή της ΕΕ παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητη από το 2000, η παγκόσμια παραγωγή αυξάνεται κατά 7% περίπου ετησίως. Η ΕΕ επιδιώκει να δώσει ώθηση στον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας μέσω της μεταρρύθμισης της κοινής αλιευτικής πολιτικής. Με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές, οι χώρες της ΕΕ συνεργάζονται για την αύξηση της παραγωγής και της ανταγωνιστικότητας του κλάδου. Από τα κράτη μέλη της ΕΕ ζητήθηκε να εκπονήσουν πολυετή σχέδια για την προώθηση της υδατοκαλλιέργειας. Η ΕΕ βοηθά στον εντοπισμό των εμποδίων και ταυτόχρονα διευκολύνει τη συνεργασία, τον συντονισμό και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των χωρών της ΕΕ. (πηγή: europedirect.pde.gov.gr)

Εικόνα 1.2. πηγή FAO

Οι συνολικές εξαγωγές στην Ε.Ε το 2017 ανήλθαν σε 1.5 εκατομμύρια τόνους. Εντός της Ε.Ε, για το ίδιο έτος, ξεχωρίζει στις εξαγωγές η Δανία με 225 χιλιάδες τόνους, ενώ ακολουθούν Γαλλία με 221 χιλιάδες τόνους, η Ισπανία με 195 χιλιάδες τόνους, η Ιταλία με 157 χιλιάδες τόνους και η Γερμανία με 140 χιλιάδες τόνους. Οι εξαγωγές της Ελλάδας ανέρχονται για το 2017 σε 4.494 τόνους, ποσότητα πολύ μικρότερη σε σχέση με τις προαναφερθείσες χώρες.

1.4.Αλιεία και Υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα καλλιεργούνται κυρίως δύο είδη, η τσιπούρα (*Sparus aurata*) και το λαβράκι (*Dicentrarchus labrax*), ενώ σε πολύ μικρότερη κλίμακα καλλιεργούνται μερικά άλλα μεσογειακά είδη, όπως το μαγιάτικο (*Argyrosomus regius*), το μυτάκι (*Diplodus puntazzo*), το φαγκρί (*Pagrus pagrus*), το καλκάνι (*Scophthalmus maximus*), και η συναγρίδα (*Dentex dentex*).

Παραγωγή υδατοκαλλιέργειας το 2017

	Αριθμ. Μονάδων	όγκος (τόνοι)	αξία (εκ. ευρώ)
Α. ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΝΕΡΑ (ΕΚΤΡΟΦΕΣ ΣΕ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ)			
Πέστροφα	60	1.989	6,22 €
Κυπρίνος	7	7	0,02 €
Σοθιμός	2	2	0,02 €
Χέλια	4	184	2,08 €
Γαριδοκαλλιέργειες	1	0	0,00 €
Λοιπά είδη (κέφαλοι, τιλάνια κλπ)	11	96	1,86 €
Σύνολο Α	85	2.278	10,19 €
Β. ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΝΕΡΑ (ΕΚΤΡΟΦΕΣ ΣΕ ΠΛΩΤΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ)			
Τσιπούρα & λαβράκι	318	100.415	515,12 €
Λοιπά μεσογειακά είδη		3.256	
Οστρακοκαλλιέργειες (κυρίως μύδια)	590	19.173	7,14 €
Σύνολο Β	908	122.845	522,26 €
Σύνολο Α+Β	993	125.122	532,45 €
Γ. ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ (ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΚΥΡΙΩΣ ΑΠΟ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ)			
Ευρύσθα είδη (τσιπούρα, λαβράκι, κέφαλοι κλπ)	72	650	2,50 €
Σύνολο Γ	72	650	2,50 €
Δ. ΙΧΘΥΟΓΕΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΙΧΘΥΩΝ (Θ.Μ.Ι.)			
	Αριθμ. Σταθμών	Παραγ. εκ. Ιχθύδια	αξία (εκ. ευρώ)
Τσιπούρα & λαβράκι		408	
Λοιπά μεσογειακά είδη	29	15,52	89,61 €
Σύνολο Δ	29	423,52	89,61 €

πηγή: ΥΠΑΑΤ, ΣΕΘ

Εικόνα 1.3. πηγή ΣΕΘ

Στοιχεία προηγούμενων ερευνών έδειξαν ότι η Ελλάδα κατέχει σημαντική θέση στο εμπόριο των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων και ιδιαίτερα των εξαγωγών, σε επίπεδο Ε.Ε-27 και όχι μόνο (Polymerosetal., 2005: Polymeros και Katrakilidis, 2008: Λιόλιου και συν., 2008: Λιόλιου, 2009). Η τσιπούρα και το λαβράκι αποτελούν τα δύο σημαντικότερα εξαγωγικά υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα της Ελλάδας στην αγορά της Ε.Ε.-27 της υποκατηγορίας των νωπών-διατηρημένων ψαριών, συμβάλλοντας στην αύξηση των εξαγωγών και στη μείωση του αρνητικού εμπορικού ισοζυγίου.

Η ελληνική αλιεία παρουσιάζει στο εύρος της ποικιλία ειδών με μικρές ποσότητες ανά είδος. Η αλίευσή τους πραγματοποιείται σε διάφορα αλιευτικά πεδία με μεγαλύτερο εκείνο του βόρειου Αιγαίου. Το βόρειο Αιγαίο διαθέτει μεγάλα αποθέματα μικρού αριθμού ειδών, αντιθέτως το νότιο Αιγαίο το οποίο χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερο αριθμό ειδών, αλλά με μικρότερα αποθέματα. Τα τελευταία χρόνια, η παγκόσμια κοινότητα παρατηρεί σε όλες τις περιοχές καθώς επίσης και στα αλιευτικά πεδία της Ελλάδας σημαντική μείωση των ιχθυοαποθεμάτων. Αιτία αποτελεί η

τεχνολογική πρόοδος των τελευταίων ετών, αλλά και η αυξανόμενη ζήτηση προϊόντων της θάλασσας (Θεοδώρου, 2004). Γι' αυτό και σε επίπεδο Ε.Ε.-27 θεσπίστηκε η Κοινή Αλιευτική Πολιτική (Κ.Α.Π.) της οποίας οι κυριότεροι στόχοι της είναι να προωθήσει τη βιώσιμη αλιεία και υδατοκαλλιέργεια σε ένα υγιές θαλάσσιο περιβάλλον το οποίο να είναι σε θέση να στηρίζει μία οικονομικώς βιώσιμη βιομηχανία. (ΚΑΠ ,2009).

Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Αριθμός μονάδων	Θαλάσσια έκταση (στρέμματα)	Εγκεκριμένη Δυναμικότητα
Αιγαίου	56	1.256	15,92 %
Αττικής	27	570	7,22 %
Ηπείρου - Δυτ. Μακεδ.	41	753	9,54 %
Θεσσαλίας - Στερ. Ελλάδ.	74	2.121	26,88 %
Κρήτης	2	50	0,63 %
Μακεδονίας - Θράκης	6	158	2,00 %
Πελοποννήσου - Δυτ. Ελλάδας & Ιονίου	112	2.983	37,80 %
Γενικό άθροισμα	318	7.891	100 %

Εικόνα 1.4. ΣΕΘ θαλάσσια έκταση μονάδων υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα

1.4.1. Το φαγκρί (*Pagrus pagrus*)

Το φαγκρί (*Pagrus pagrus*) (Linnaeus, 1758) είναι ένα από τα πιο γνωστά σπαριδοειδή στην περιοχή της Μεσογείου και στα παράλια του Ατλαντικού ενώ χαρακτηρίζεται από υψηλή τιμή, υψηλά εκτιμώμενη σάρκα και προοπτικές καλής αγοράς .

Το γένος *Pagrus* περιλαμβάνει τέσσερα είδη ψαριών, που είναι γνωστά με την ονομασία φαγκριά (Παπαναστασίου, 1976). κοινή ονομασία του *Pagrus pagrus* (Linnaeus, 1758) στην Ελλάδα είναι: φαγκρί (Economidis & Koutrakis, 2001), φαγκρόπουλομερτζάνι (Papakonstantinou, 1988).

Εικόνα 1.5 πηγή fishbase Pagrus pagrus

1.4.2. Μορφολογία

Σώμα επίμηκες, σχετικά βαθύ. Σύμφωνα με τους Nakamuraetal. (1986) το φαγκρί έχει ένα ραχιαίο πτερύγιο με 12-12 άκανθες και 100 μαλακές ραχιαίες ακτίνες συνολικά. Το εδρικό πτερύγιο αποτελείται από 3 άκανθες και 8 μαλακές ακτίνες. Τα κοιλιακά έχουν 1 άκανθα και 5 μαλακές ακτίνες. Το θωρακικό αποτελείται από 15-16 μαλακές ακτίνες. Το λιπώδες πτερύγιο απουσιάζει.

Το χρώμα είναι ροζέ ασημί με μία ακαθόριστη κίτρινη κηλίδα (στίγμα) σε κάθε λέπι περίπου στο πάνω μισό μέρος του σώματος όπου αυτές οι κηλίδες δίνουν την εντύπωση μιας κίτρινης ρίγας. Το ραχιαίο, ουραίο και τα πλευρικά πτερύγια είναι ροζ. Αυτό το είδος διακρίνεται από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: οβάλ σώμα. Το προφίλ κεφαλής είναι κατά κανόνα κυρτό πιο πάνω, πιο απότομο κάτω από τα μάτια. Το στόμα είναι χαμηλό, ελαφρώς λοξό. Οι σιαγόνες είναι πολύ δυνατές, τα χείλη παχιά,

διακρίνονται 6 ή 7 σειρές ζυγών στα μάγουλα, και οι δύο σιαγόνες εμπρός με μεγάλα δόντια τύπου σκύλου, 4 στο άνω μέρος και 6 στην κάτω σιαγόνα, ακολουθούμενα από μικρότερα δόντια, οι 2 εξωτερικές σειρές των ισχυρών δοντιών πλαισιώνουν στην περιοχή μπροστά από τους γομφίους με πολλές σειρές πολύ μικρών δοντιών.

Ραχιαίο πτερύγιο με 12 σπονδυλικές στήλες και 9 έως 12 μαλακές ακτίνες. Πρωκτικό πτερύγιο με 3 σπονδυλικές στήλες και 8 ή 9 μαλακές ακτίνες. Κλίμακες κατά μήκος της πλευρικής γραμμής 52 έως 60. Χρώμα: ροζ με ασημένιες αντανακλάσεις και μεγάλα γαλαζοπράσινα σημάδια στην πλάτη και στις πλευρές, ελαφρύτερο στην κοιλιά. Το κεφάλι σκοτεινό από το αυχένα μέχρι τη γωνία του στόματος. Μερικές φορές, οι λεπτές μπλε κουκίδες εμφανίζονται στις άνω πλευρές, ιδιαίτερα εμφανείς στους νέους. Συχνά παρατηρείται μια κάπως πιο σκοτεινή περιοχή σε μασχалиαία πτερύγια με το ουραίο πτερύγιο να είναι σκούρο ροζ.

Μεγαλύτερα σε ηλικία άτομα διακρίνονται πολύ συχνά με πολλές ακανόνιστες σκοτεινές κηλίδες στο κεφάλι και στην πλάτη ενώ ηλικιωμένα αρσενικά με κίτρινο χρώμα στο κεφάλι κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου.

1.4.3.Γεωγραφική κατανομή

Το φαγκρί (*pagrus pagrus*) ανήκει στα βενθοπελαγικά είδη. Κατοικεί σε σκληρό πυθμένα (πετρώματα και θραύσματα) σε βάθος περίπου 150 μέτρων, τα μεγαλύτερα άτομα στο βαθύτερο μέρος αυτής της σειράς, οι νέοι σε παράκτιες περιοχές.

Βρίσκεται πάνω σε βράχους, ερείπια ή πυθμένα της άμμου (νεαρά που βρίσκονται συχνά σε κρεβάτια των θαλασσινών και στην υφαλοκρηπίδα έως περίπου 250 μέτρα βάθος, συχνά πάνω από 150 μ. Το φαγκρί είναι ενδημικό είδος και απαντάται στο Αιγαίο πέλαγος, στον Ατλαντικό ωκεανό, στη Μεσόγειο θάλασσα, στο Κανάριο ρεύμα,

στην θάλασσα Κανταμπριάν, στην Καραϊβική, στην υφαλοκρηπίδα της Ανατολικής, Βόρειας και Νότιας Βραζιλίας, στην υφαλοκρηπίδα της Γκαλίσιαν, στο ρεύμα της Γουινέας, στον κόλπο του Μεξικού, στα Ιβηρικά παράλια, στην υφαλοκρηπίδα στα Βορειοανατολικά ηπειρωτικά των Ηνωμένων Πολιτειών, στην υφαλοκρηπίδα της Παταγονίας και στη Θάλασσα του Μαρμαρά.

Είναι σαρκοφάγο ψάρι. Τρέφεται με καρκινοειδή, ψάρια και μαλάκια. Στη φύση, είναι ένα πρωτόγονο ερμαφρόδιτο είδος με τα θηλυκά να υπερέχουν σε μέγεθος, μικρότερο των 40cm ολικού μήκους, ενώ μια μεγαλύτερη αναλογία αρσενικών απαντάται σε μεγέθη μεγαλύτερα των 45 cm ολικού μήκους.

1.4.4. Εκτροφή

Το φαγκρί αποτελεί ένα πολύ σημαντικό υποψήφιο είδος για την ελληνική και μεσογειακή ιχθυοκαλλιέργεια ενώ είναι ένα νέο είδος για τις Ευρωπαϊκές ιχθυοκαλλιέργειες το οποίο τείνει να εκτραφεί στην περιοχή της Μεσογείου λόγω της υψηλής εμπορικής αξίας του.

1.5. Σκοπός της εργασίας

Ως σημείο αναφοράς και μελέτης, επιλέξαμε ένα είδος που ευδοκimeί στη χώρα μας, το φαγκρί. Αρχικά επιχειρήσαμε να εντοπίσουμε την ανταγωνιστική θέση των κυριότερων υποκατηγοριών των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητών προϊόντων στην ενοποιημένη αγορά της Ε.Ε.-27.

Ως στόχο είχαμε τον εντοπισμό των επιμέρους υποκατηγοριών των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητών προϊόντων που παρουσίασαν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην

παραπάνω αγορά, καθώς επίσης και η εξέλιξη του βαθμού ανταγωνιστικότητας της κάθε μίας υποκατηγορίας ξεχωριστά και όχι ολόκληρου του κλάδου ως σύνολο. Έτσι καθίσταται δυνατό να προσδιοριστούν τα επιμέρους στοιχεία οι ιδιαιτερότητες της κάθε υποκατηγορίας και να διατυπωθούν εμπειριστατωμένα έγκυρα και λεπτομερή συμπεράσματα.

Ομοίως εντοπίστηκαν οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες-αγορές των ελληνικών εξαγωγών. Μεταγενέστερα, διερευνήσαμε την ανταγωνιστική θέση και την εξέλιξη του βαθμού ανταγωνιστικότητας, του ελληνικού φαγκριού, αλλά και των κυριότερων ανταγωνιστικών χωρών ως προς τις εξαγωγές αυτών των προϊόντων, σε κάθε μία από αυτές.

Το φαγκρί, ίσως όχι το πιο γνωστό αλλά ένα από τα σημαντικότερα είδη της υποκατηγορίας των νωπών διατηρημένων ψαριών, αποτέλεσε ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον αντικείμενο για περαιτέρω διερεύνηση των προοπτικών τους και για οικονομική ανάλυση γενικότερα.

Έπειτα πραγματοποιήθηκε προσπάθεια για τον υπολογισμό των τιμών του φαγκριού όλων των ανταγωνιστικών χωρών σε κάθε μια από τις εισαγωγικές χώρες - αγορές καθώς και το πως σχετίζονται με το βαθμό ανταγωνιστικότητας.

Εν κατακλείδι, στη συγκεκριμένη διπλωματική επιχειρήθηκε η εκτίμηση του βαθμού διεισδυτικότητας των ανταγωνιστικών χωρών στην αγορά της Ελλάδας όσο αφορά το φαγκρί. Στην επόμενη ενότητα της εργασίας γίνεται παρουσίαση της σχετικής βιβλιογραφίας καθώς και της μεθοδολογικής προσέγγισης. Σε δεύτερο επίπεδο πραγματοποιείται ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας και σε τελικό επίπεδο παρουσιάζονται τα σημαντικότερα συμπεράσματα καθώς και ορισμένες προτάσεις.

2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ

2.1 Γενικά η έννοια του ανταγωνισμού

Παρόλο που δεν υφίσταται από πλευράς δικαίου ορισμός σχετικά με την έννοια του ανταγωνισμού, πρόκειται για την σχέση που διέπει τις επιχειρήσεις στο πλαίσιο μιας αγοράς και την πολιτική που εφαρμόζουν.

Ο ανταγωνισμός ως πραγματική έννοια δεν ταυτίζεται μόνο με τον αριθμό των πολιτών σε μια συγκεκριμένη αγορά, αλλά συμπεριλαμβάνει το μερίδιο της αγοράς που αποκτά ο καθένας σε ένα κλάδο, πόσο μπορεί να διατηρήσει το μερίδιο αυτό και το κέρδος.

Ο ανταγωνισμός στις περισσότερες σύγχρονες οικονομίες είναι κατά κανόνα ελεύθερος, πρέπει να κινείται όμως στο πλαίσιο που θέτει το κράτος και απαγορεύεται να είναι αθέμιτος.

Ο ανταγωνισμός ωθεί τις επιχειρήσεις να προσπαθήσουν να κερδίσουν περισσότερους πελάτες από τους ανταγωνιστές τους προκειμένου να επιβιώσουν, να αναπτυχθούν και να επιτύχουν μεγαλύτερο κέρδος.

Βασικός όρος στη μικροοικονομία είναι η αποτελεσματικότητα (efficiency). Η αποτελεσματικότητα αυξάνεται, όταν με το ίδιο κόστος παράγονται περισσότερα αγαθά ή αντίστοιχα για τα ίδια αγαθά απαιτείται λιγότερο κόστος.

Η αποτελεσματικότητα διακρίνεται στα οικονομικά του ανταγωνισμού σε τρία είδη:

- τη διανεμητική αποτελεσματικότητα (allocativeefficiency): τα αγαθά κατανέμονται εκεί που ο καταναλωτής τα έχει περισσότερη ανάγκη
- την παραγωγική αποτελεσματικότητα (productiveefficiency): οι πρώτες ύλες βρίσκονται στον παραγωγό που τις αξιοποιεί καλύτερα

- τη δυναμική αποτελεσματικότητα (dynamic efficiency): η καινοτομία επιτυγχάνεται με το λιγότερο δυνατό κόστος

Ο ανταγωνισμός ευνοεί και τα τρία είδη αποτελεσματικότητας. Οι επιχειρήσεις αναγκάζονται να προσαρμόσουν την προσφορά τους στη ζήτηση, για να μη χάσουν τους καταναλωτές από πελάτες. Λόγω του ανταγωνισμού οι επιχειρήσεις δεν έχουν τη δυνατότητα να εκμεταλλευτούν τον καταναλωτή χρεώνοντάς του υπερβολικές τιμές και επιφέροντας έτσι μια μετακίνηση του πλούτου από τους πολλούς (καταναλωτές) στους λίγους (μονοπώλια).

2.2. Πολιτική ανταγωνισμού

Η πολιτική ανταγωνισμού είναι ένα σύνολο κανόνων που εφαρμόζονται για να διασφαλιστεί ο θεμιτός ανταγωνισμός μεταξύ επιχειρήσεων και εταιρειών. Η εφαρμογή της ενθαρρύνει την επιχειρηματικότητα και την αποτελεσματικότητα, αυξάνει τις επιλογές των καταναλωτών και συμβάλλει στη μείωση των τιμών και τη βελτίωση της ποιότητας.

Όταν επικρατούν συνθήκες ανταγωνισμού, οι επιχειρήσεις βρίσκονται συνεχώς υπό την πίεση να προσφέρουν τα καλύτερα δυνατά προϊόντα στην καλύτερη δυνατή τιμή, διότι, διαφορετικά, οι καταναλωτές θα αγοράσουν τα προϊόντα άλλων επιχειρήσεων.

Ορισμένες επιχειρήσεις προσπαθούν να περιορίσουν τον ανταγωνισμό. Για να διατηρηθεί η εύρυθμη λειτουργία των αγορών, πρέπει οι αρχές, να προλαμβάνουν ή να διορθώνουν συμπεριφορές που υπονομεύουν τον ανταγωνισμό όπως:

- Τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων με σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού – καρτέλ ή άλλες αθέμιτες ρυθμίσεις με τις οποίες οι εταιρείες συμφωνούν να μην ανταγωνίζονται η μία την άλλη ώστε να επιβάλουν τους δικούς τους κανόνες στην αγορά.
- Την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης– όταν μια επιχείρηση με μεγάλο μερίδιο στην αγορά επιχειρεί να εκτοπίσει τους ανταγωνιστές της.
- Τις συγχώνευσης και άλλες επίσημες συμφωνίες με τις οποίες οι επιχειρήσεις ενώνουν τις δυνάμεις τους προσωρινά ή μόνιμα (οι συγχωνεύσεις είναι νόμιμες υπό τον όρο ότι αποσκοπούν στην επέκταση της αγοράς και παρέχουν οφέλη στους καταναλωτές).
- Τις προσπάθειες για άνοιγμα αγορών στον ανταγωνισμό (απελευθέρωση) – σε τομείς όπως οι μεταφορές, η ενέργεια, οι ταχυδρομικές υπηρεσίες και οι τηλεπικοινωνίες. Πολλοί από τους τομείς αυτούς ελέγχονταν από κρατικά μονοπώλια και πρέπει να διασφαλίζεται ότι η διαδικασία απελευθέρωσης δεν παρέχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε αυτά τα παλαιά μονοπώλια.
- Τη χρηματοδοτική στήριξη (κρατική ενίσχυση) επιχειρήσεων από τις κυβερνήσεις των χωρών της ΕΕ (η ενίσχυση αυτή επιτρέπεται υπό τον όρο ότι δεν στρεβλώνει τον θεμιτό και αποτελεσματικό ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων στις χώρες της ΕΕ ή δεν ζημιώνει την οικονομία).
- Τη συνεργασία με τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού των χωρών της ΕΕ (οι οποίες είναι επίσης αρμόδιες για την επιβολή του δικαίου της ΕΕ περί ανταγωνισμού), ώστε να διασφαλιστεί η ενιαία εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού σε όλη την ΕΕ.

2.3. Δείκτες Ανταγωνιστικότητας

Είναι γεγονός ότι η έννοια της ανταγωνιστικότητας κυριαρχεί στην επιστημονική και πολιτική συζήτηση αλλά και στον σχεδιασμό και την εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής, τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Η ανησυχία αυτή είναι αποτέλεσμα των παγκοσμιοποιημένων αγορών, της γρήγορης τεχνολογικής ανάπτυξης, της συρρίκνωσης των οικονομικών αποστάσεων, της απελευθέρωσης του εμπορίου. Οι οικονομική κρίση και οι μεταβολές που έφερε στην παγκόσμια οικονομία επιβάλλει στις αναπτυγμένες χώρες να βρουν τρόπους να διατηρήσουν τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα.

Η διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων, των κλάδων παραγωγής, αλλά και ολόκληρων των οικονομιών, αναμφισβήτητα αποτελεί ένα ενδιαφέρον ζήτημα για τη διεθνή επιστημονική κοινότητα και όχι μόνο.

Η ύπαρξη πληθώρας ερευνητικών προσεγγίσεων και προσπαθειών, φανερώνει τη συνεχώς αυξανόμενη σημασία της ανταγωνιστικότητας στη διαμόρφωση ευνοϊκών ή μη προϋποθέσεων για την επιβίωση επιμέρους προϊόντων και κλάδων παραγωγής, σε συγκεκριμένες αγορές-στόχους.

Στη διεθνή βιβλιογραφία διαφορετικοί δείκτες έχουν χρησιμοποιηθεί από πολλούς ερευνητές για τη διερεύνηση του βαθμού ανταγωνιστικότητας εθνικών οικονομιών, βιομηχανιών, επιχειρήσεων και προϊόντων.

Η χρήση συγκεκριμένων δεικτών για τη μέτρηση ευρειών εννοιών, όπως αυτή της ανταγωνιστικότητας, είναι φυσικό να ενέχει μεθοδολογικά προβλήματα και να προκαλεί αντιρρήσεις.

Τα τέσσερα βασικά «σταυροδρόμια», από τα οποία οφείλει να περάσει οποιαδήποτε προσέγγιση μέτρησης της έννοιας, αφορούν: (α) την επιλογή μεταξύ ενός

μονοδιάστατου δείκτη, ή περισσότερων δεικτών, (β) την επιλογή του κατάλληλου πεδίου αναφοράς, (γ) την επιλογή μεταξύ ποσοτικών μεγεθών και ποιοτικών/υποκειμενικών δεικτών και (δ) την επιλογή μεταξύ της δημιουργίας σύνθετων (αθροιστικών) δεικτών, ή της διατήρησης των μεμονωμένων, απλών δεικτών. Στα πλαίσια αυτά, τα διάφορα κριτήρια που έχουν χρησιμοποιηθεί στη βιβλιογραφία μπορούν να διακριθούν ανάλογα με το αν:

- στηρίζονται στα δεδομένα του διεθνούς εμπορίου,
- λαμβάνουν υπ' όψη την εσωτερική κατάσταση της οικονομίας ή
- αφορούν όλο το φάσμα της οικονομίας

Για κάθε μια από τις προσεγγίσεις αυτές έχουν αναπτυχθεί εξειδικευμένοι δείκτες. Κανένας πάντως δείκτης από μόνος του δεν έχει τη δυνατότητα να αποτελέσει το μοναδικό κριτήριο ανταγωνιστικής ικανότητας είτε σε επίπεδο προϊόντος, είτε κλάδου, είτε πολύ περισσότερο οικονομίας συνολικότερα. Στη συνέχεια της εργασίας παρουσιάζονται οι πιο σημαντικοί από αυτούς που συνδέονται με το εξωτερικό εμπόριο.

2.4. Δείκτες που συνδέονται με το εξωτερικό εμπόριο

2.4.1. Δείκτης κάλυψης εισαγωγών από εξαγωγές

Αποτελεί τον πιο απλό δείκτη και ορίζεται ως ο λόγος μεταξύ εξαγωγών και εισαγωγών, με τη μορφή :

$$T = X_{i,j}^k / M_{i,j}^k$$

όπου το X αντιπροσωπεύει τις εξαγωγές, το M τις εισαγωγές, το k είναι το υπό εξέταση προϊόν ή κλάδος, i η υπό εξέταση χώρα και j η συναλλασσόμενη χώρα ή ομάδα

χωρών με την χώρα i . Ο δείκτης παίρνει τιμές από 0 (απουσία εξαγωγών) έως $+\infty$ (απουσία εισαγωγών) και σκοπός του είναι να δείξει σε ποιο βαθμό καλύπτονται οι εισαγωγές που γίνονται από μια χώρα για ένα προϊόν, από τις εξαγωγές από τη χώρα αυτή για το ίδιο προϊόν. Σημαντικό μειονέκτημα του, είναι ότι δεν λαμβάνει καθόλου υπόψη του την εσωτερική λειτουργία της αγοράς, το παραγωγικό μοντέλο μιας χώρας, και δεν αναλύει το βάρος που έχει το εξωτερικό εμπόριο για τη χώρα που εξετάζεται. Για παράδειγμα, ο δείκτης μπορεί να δώσει τιμή 2, αν και οι εξωτερικές ανταλλαγές είναι χαμηλές (π.χ. $X=2000$, $M=1000$), ενώ μπορεί να δώσει τιμή 1,5 παρόλο που οι εξωτερικές ανταλλαγές είναι υψηλές (π.χ. $X=90.000$, $M=60.000$). Όμως στο πρώτο παράδειγμα το πλεόνασμα που διαμορφώνεται είναι 1000, ενώ στο δεύτερο 30.000.

2.4.2. Δείκτης μεριδίου αγοράς (Export Market Share)

Ο δείκτης μεριδίου αγοράς δίνεται από τη παρακάτω σχέση :

$$XMS = X_{i,j}^k / M_{i,w}^k$$

όπου το X αντιπροσωπεύει τις εξαγωγές, το M τις εισαγωγές, το k είναι το υπό εξέταση προϊόν ή κλάδος, i η υπό εξέταση χώρα και j η συναλλασσόμενη χώρα ή ομάδα χωρών με την χώρα i , ενώ w είναι το σύνολο των χωρών του κόσμου.

Ο δείκτης παίρνει τιμές που κυμαίνονται από 0 έως 1 και αναδεικνύει τη συμμετοχή και τη διείσδυση των εξαγωγών μιας χώρας σε μια αγορά, ή αντιστρόφως την ανάγκη της αγοράς αυτής από τον εξαγωγέα και τον βαθμό που μπορεί να κάλυψη τις καταναλωτικές δυνατότητες της (Traill and DaSilva, 199415).

2.4.3. Δείκτης Ανταγωνιστικότητας – Εξειδίκευσης (NetExportIndex)

Ο δείκτης ανταγωνιστικότητας – εξειδίκευσης μας δείχνει εάν υπάρχει για μια χώρα στην διάθεση ενός προϊόντος εξειδίκευση σε σχέση με μια άλλη χώρα. Ο δείκτης ανταγωνιστικότητας δίνεται από τη παρακάτω σχέση:

$$NX = \frac{X_{i,j}^k - M_{i,j}^k}{X_{i,j}^k + M_{i,j}^k}$$

όπου το X αντιπροσωπεύει τις εξαγωγές, το k είναι το υπό εξέταση προϊόν ή κλάδος, το M τις εισαγωγές, i η υπό εξέταση χώρα και j η συναλλασσόμενη χώρα ή ομάδα χωρών με την χώρα i.

Ο δείκτης στηρίζεται στην παραδοχή πως μεταξύ δύο χωρών που έχουν εμπορικές σχέσεις, η χώρα με το χαμηλότερο κόστος παραγωγής και εμπορίας σε έναν κλάδο θα έχει το πλεονέκτημα των μεγαλύτερων εξαγωγών, περιορίζοντας τις εισαγωγές από την άλλη χώρα. Συνεπώς θα είναι πιο ανταγωνιστική στο εμπόριο του συγκεκριμένου προϊόντος από την άλλη.

Οι τιμές του δείκτη κυμαίνονται από το -1 ως το +1. Όταν η τιμή είναι ίση με τη μονάδα τότε η χώρα i είναι απόλυτα εξειδικευμένη στο εμπόριο του προϊόντος k σε σχέση με την χώρα j. Τιμή ίση με -1 σημαίνει απουσία εξειδίκευσης για τη χώρα i, ενώ όταν η τιμή του δείκτη είναι ίση με μηδέν παρουσιάζεται ουδετερότητα.

Ένα σοβαρό μειονέκτημα αυτού του δείκτη είναι πως δεν υπολογίζει το συνολικό εμπόριο και τα ανταγωνιστικά κράτη. Γι' αυτό ο δείκτης χρησιμοποιείται με ιδιαίτερη επιφύλαξη και η εξαγωγή συμπερασμάτων από τα αποτελέσματά του γίνεται με προσοχή.

Ένα παράδειγμα, λανθασμένου αποτελέσματος εξαιτίας αυτού του δείκτη δίνεται όταν μία χώρα που είναι αυτάρκης σε ένα προϊόν, παρουσιάζοντας μηδαμινές εισαγωγές, και εμφανίζει μικρές εξαγωγές θα δίνει τιμή ίση με τη μονάδα. Έτσι συμπεραίνεται λανθασμένα πως η χώρα είναι ανταγωνιστική στο εμπόριο του συγκεκριμένου προϊόντος.

2.4.4. Δείκτης RCA (αποκαλυπτόμενου συγκριτικού πλεονεκτήματος)

Ο πιο σημαντικός δείκτης προσδιορισμού του συγκριτικού πλεονεκτήματος ενός προϊόντος ή κλάδου μιας οικονομίας είναι ο δείκτης του αποκαλυπτόμενου συγκριτικού πλεονεκτήματος (Revealed Comparative Advantage ή RCA). Αυτός ο δείκτης του έχει χρησιμοποιηθεί για να περιγράψει εάν μία χώρα εμφανίζει ή όχι συγκριτικό πλεονέκτημα σε ένα συγκεκριμένο τομέα, κλάδο, ή προϊόν, στο πλαίσιο της συμμετοχής της στις αντίστοιχες διεθνείς εμπορικές δομές, χωρίς όμως να αναλύει τις βασικές πηγές αυτού του συγκριτικού πλεονεκτήματος (Havrila και Gunawardana, 2003).

Ο δείκτης του αποκαλυπτόμενου συγκριτικού πλεονεκτήματος ορίζεται ως ο λόγος του μεριδίου των εξαγωγών ενός προϊόντος ή ενός κλάδου-τομέα μιας χώρας στην παγκόσμια αγορά, προς το μερίδιο των συνολικών εξαγωγών όλων των προϊόντων ή κλάδων-τομέων της χώρας στην ίδια αγορά. Ανάλογα με την τιμή του δείκτη μπορούμε να συμπεράνουμε εάν μία χώρα παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα ως προς ένα προϊόν ή κλάδο.

Επομένως, όταν η τιμή του δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Συγκριτικού Πλεονεκτήματος είναι μεγαλύτερη της μονάδας, τότε η υπό έρευνα χώρα παρουσιάζει

συγκριτικό πλεονέκτημα ως προς ένα προϊόν ή κλάδο, αντίθετα για τιμές μικρότερης της μονάδας παρουσιάζει συγκριτικό μειονέκτημα (Havrila και Gunawardana, 2003).

Η πρώτη εμπειρική μελέτη στον τομέα του RCA έγινε από τον Liesner¹⁶ (1958) ο οποίος πρότεινε σαν απλό μέτρο RCA το ακόλουθο¹⁷:

$$RCA = X_{i,j}^k / X_{n,j}^k$$

όπου το X αντιπροσωπεύει τις εξαγωγές, το k είναι το υπό εξέταση προϊόν ή κλάδος, i η υπό εξέταση χώρα, και j η συναλλασσόμενη χώρα ή ομάδα χωρών με την χώρα i και το σύνολο χωρών n .

Το 1965, ο Balassa βελτιώνει και εξελίσσει τον παραπάνω δείκτη και υπό αυτή τη προσέγγιση γίνεται ευρέως γνωστός¹⁸. Από τότε, έχει επικρατήσει ο RCA να αποκαλείται δείκτης Balassa και να χρησιμοποιείται εκτεταμένα εμπειρικά για να προσδιορίσει τους αδύνατους και τους ισχυρούς τομείς εξαγωγών μιας χώρας. Ο δείκτης αυτός παίρνει την εξής μορφή:

$$RCA_1 = \frac{X_{i,j}^k / X_{i,j}^t}{X_{n,j}^k / X_{n,j}^t} = \frac{X_{i,j}^k / X_{n,j}^k}{X_{i,j}^t / X_{n,j}^t}$$

όπου τα X , i , j , n και k αντιπροσωπεύουν ότι και παραπάνω ενώ το t είναι ένα σύνολο προϊόντων (ή κλάδος ή σύνολο εξαγωγών). Ο RCA_1 μετρά τις εξαγωγές ενός προϊόντος μιας χώρας σχετικά με τις συνολικές εξαγωγές της και τις αντίστοιχες εξαγωγές ενός συνόλου χωρών.

Ο δείκτης Balassa παίρνει τιμές από μηδέν έως άπειρο. Εάν $RCA_1 > 1$, η χώρα έχει συγκριτικό πλεονέκτημα στο συγκεκριμένο προϊόν σε σχέση με το σύνολο των

χωρών που γίνεται η σύγκριση. Αντιθέτως εάν $RCA_1 < 1$, η χώρα έχει συγκριτικό μειονέκτημα για το προϊόν αυτό. Βασικό μειονέκτημα του δείκτη είναι ότι δεν λαμβάνει υπόψη του τις εισαγωγές, οι οποίες παίζουν σημαντικό ρόλο στις εμπορικές συναλλαγές ειδικά όταν αυτές είναι πολύ περισσότερες από τις εξαγωγές ή όταν το μέγεθος της χώρας είναι ιδιαίτερα μεγάλο.

2.4.5. Δείκτες του Vollrath (συγκριτικού πλεονεκτήματος)

Ένας άλλος τρόπος διερεύνησης του βαθμού ανταγωνιστικότητας αποτελεί η χρησιμοποίηση των δεικτών του συγκριτικού πλεονεκτήματος του Vollrath (Havrila και Gunawardana 2003) και (Bognec και Ferto 2009). Πολύ σημαντική ήταν η συνεισφορά του Vollrath¹⁹ (1991), ο οποίος προσέγγισε το αποκαλυπτόμενο συγκριτικό πλεονέκτημα με τέσσερις εναλλακτικούς τρόπους μέτρησης του RCA μιας χώρας οι οποίοι είναι οι εξής:

- RXA (δείκτης του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος Relative Export Advantage Index)
- RMA (δείκτης του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος Relative Import Advantage Index)
- RTA (δείκτης του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος Relative Advantage Trade Index)
- RC (δείκτης της Σχετικής Ανταγωνιστικότητας Relative Competitiveness Index)

Οι παραπάνω δείκτες του Vollrath παίρνουν την εξής μορφή :

- $RXA_{ij} = \frac{(X_{ij}/X_{nj})}{(X_{ir}/X_{nr})}$ $RXA_{ij} = (X_{ij}/X_{nj}) / (X_{ir}/X_{nr})$

- $RMA_{ij} = \frac{(M_{ij}/M_{nj})}{(M_{ir}/M_{nr})}$ $RMA_{ij} = (M_{ij}/M_{nj})/(M_{ir}/M_{nr})$
- $RTA_{ij} = RXA_{ij} - RMA_{ij}$
- $RC_{ij} = \ln(RXA_{ij}) - \ln(RMA_{ij})$

Όπου X οι εξαγωγές, M οι εισαγωγές, i το προϊόν, j η χώρα, n το υπόλοιπο των προϊόντων, r το υπόλοιπο των χωρών και Ln ο φυσικός λογάριθμος.

Οι δύο δείκτες RXA και RMA μπορούν να πάρουν τιμές από 0 έως άπειρο, ενώ οι τιμές του RTA είναι είτε θετικές, είτε αρνητικές. Επομένως όταν οι τιμές των δεικτών RXA και RMA είναι μεγαλύτερες της μονάδας έχουμε την εμφάνιση σχετικού εξαγωγικού ή εισαγωγικού πλεονεκτήματος αντίστοιχα, ενώ όταν είναι μικρότερες της μονάδας έχουμε την εμφάνιση μειονεκτήματος.

Όσον αφορά στις τιμές του δείκτη RTA, όταν αυτές είναι θετικές τότε έχουμε σχετικό εμπορικό πλεονέκτημα που φανερώνει ανταγωνιστικότητα, εξειδίκευση και συγκριτικό πλεονέκτημα στο εμπόριο ενός προϊόντος, ενώ όταν είναι αρνητικές έχουμε αντιστοίχως μειονέκτημα που δείχνει έλλειψη ανταγωνιστικότητας και συγκριτικό μειονέκτημα. (Havrila και Gunawardana, 2003:Πολύμερος και συν., 2004)

Επίσης, ο δείκτης RTA υπερέχει του RCA του Balassa γιατί ενσωματώνει ταυτόχρονα τις εισαγωγές και τις εξαγωγές, αντιπροσωπεύοντας πληρέστερα τις πραγματικές συνθήκες εμπορίου στα προϊόντα που υπάρχει ενδοκλαδικό εμπόριο και όχι μονόδρομες εμπορικές σχέσεις. Όμως, ο δείκτης συγκριτικού πλεονεκτήματος εισαγωγών RMA παρουσιάζει ένα μειονέκτημα γιατί επηρεάζεται από τα μέτρα προστατευτισμού μιας χώρας έναντι των εισαγωγών και είναι πιθανό να αποδώσει λανθασμένα χαμηλότερες τιμές, οπότε επηρεάζει αρνητικά και ο δείκτης RTA.

Η σπουδαιότητα των δεικτών του Vollrath έγκειται στο γεγονός ότι επιτρέπουν να γίνει διάκριση ενός προϊόντος/χώρας και των υπολοίπων προϊόντων/χωρών,

αποφεύγοντας έτσι τη διπλή καταμέτρηση στο παγκόσμιο εμπόριο (Havrila και Gunawardana, 2003).

Οι δείκτες RC (Σχετικής Ανταγωνιστικότητας) και RTA (Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος) θα πρέπει να προτιμώνται ιδιαίτερα σε ελεύθερες αγορές όπου επικρατούν έντονα φαινόμενα στρεβλώσεων. Όμως, ο RC δείκτης δεν μπορεί να εφαρμοστεί στις περιπτώσεις εκείνες που το διμερές εμπόριο δεν υφίσταται, πράγμα που σημαίνει ότι είτε οι εισαγωγές είτε οι εξαγωγές είναι μηδενικές. Επίσης, έχει περιορισμένη εφαρμογή στην περίπτωση που οι τιμές των εξαγωγών και των εισαγωγών είναι χαμηλές (Havrila και Gunawardana, 2003).

Σύμφωνα με τους Havrila και Gunawardana (2003) από όλους τους παραπάνω δείκτες του Vollrath ο δείκτης του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος, RXA είναι αυτός που χρησιμοποιείται περισσότερο στην πράξη.

3.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ

3.1 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων

Αρχικά διερευνήθηκε ο τομέας των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων στις πέντε ανταγωνιστικότερες χώρες στην Ε.Ε.-27 για την αγορά του φαγκριού.

Οι ελληνικές εξαγωγές αυτών των προϊόντων παρουσιάζουν μια σχετική σταθερότητα. Πιο συγκεκριμένα, η συνολική αξία των εξαγωγών της χώρας το 2012 έφτασαν τα 318.180.811€ ενώ το 2017 διακρίνουμε μια μικρή αύξηση με το ποσό να ανέρχεται στα 363.140.357€.

Παρατηρώντας και τις εισαγωγές της Ελλάδας, μπορούμε να πούμε με ασφάλεια πως η Ελλάδα μπορεί να χαρακτηριστεί κυρίως ως εξαγωγίμη χώρα καθώς η αξία των εξαγωγών της ανέρχεται για το 2012 στα 16.294.473€ και για το έτος 2017 στα 13.172.048€. Ακολούθως, η Ιταλία, στις εξαγωγές της εμφανίζει κι αυτή σταθερότητα με συνολική αξία εξαγωγών για το έτος 2017 στα 62.928.577€. Το 2015, ωστόσο, η συνολική αξία των εξαγωγών εκείνης της χρονιάς παρουσιάζει αύξηση στα 70.869.076€. Σημαντικό είναι όμως να αναφερθεί πως οι εισαγωγές της Ιταλίας, συγκριτικά με τις εξαγωγές της παρουσιάζουν μεγάλη διαφορά. Πιο αναλυτικά το 2012 η αξία των εισαγωγών της Ιταλίας ήταν 389.033.126€ με το ποσό αυτό να αυξάνεται μέχρι το 2017 όπου άγγιξε τα 453.141.071€. Η Γαλλία με την σειρά της εμφανίζει σταθερή αλλά όχι σημαντική αύξηση στις εξαγωγές της τα έτη 2012-2017, με το ποσό το 2017 να ανέρχεται στα 274.820.617€. Το ίδιο παρατηρούμε και στις εισαγωγές με αύξηση μέσα στην πενταετία της τάξης 6,7%. Έπειτα οι εξαγωγές της Πορτογαλίας το

2017 φτάνουν τα 118.136.301€. Το 2013, ωστόσο, παρατηρούμε μείωση στην αξία των εξαγωγών σε σχέση με τις υπόλοιπες χρονιές με το ποσό να μειώνεται στα 91.998.874€. Αυξητική τάση εμφανίζουν και οι εισαγωγές της, με την συνολική αξία τους το 2017 να φτάνει τα 225.039.551€. Τέλος η Ισπανία παρουσιάζει τόσο στις εξαγωγές όσο και στις εισαγωγές της μια ισορροπία μεταξύ τους με συνολική αξία εξαγωγών το 2017 431.383.797€ και αξία εισαγωγών της ίδιας χρονιάς 404.958.832€.

Παρατηρώντας τον πίνακα βλέπουμε ότι η Ισπανία είναι η πρώτη σε συνολική αξία εξαγωγών την περίοδο μελέτης μας με το πόσο να φτάνει τα 2.302.601.046€ . Από την άλλη στις εισαγωγές η Ιταλία κατέχει την πρώτη θέση με συνολικές δαπάνες τα 2.465.545.602€.

Πίνακας 3.1.1 Εισαγωγές - Imports στην αγορά των 27(E E)

IMPORT	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Austria	3.682.747	1.537.191	1.523.932	1.407.749	1.356.857	1.198.894
Belgium	52.341.750	54.692.163	60.639.025	58.809.823	89.618.278	90.853.473
Bulgaria	1.853.058	2.407.126	2.704.242	4.319.973	8.438.880	7.257.458
Croatia	23.688.887	30.047.802	45.548.674	58.101.716	62.248.366	62.217.303
Cyprus	3.205.968	3.683.653	2.591.736	3.336.384	4.368.840	8.599.794
Czech Republic	13.835.256	24.246.166	37.734.039	47.246.819	62.572.871	56.641.534
Denmark	515.646.274	595.620.971	609.016.152	671.817.143	862.631.734	857.666.068
Estonia	5.905.264	5.130.254	10.426.059	8.600.123	9.912.094	11.653.525
Finland	17.816.624	20.043.920	15.985.800	14.598.516	19.001.306	42.948.916
France	294.770.885	304.636.682	330.086.971	368.148.033	386.257.246	380.452.739
Germany	149.906.958	161.307.965	164.526.312	168.337.831	244.981.881	201.719.080
Greece	392.281.784	388.947.419	368.594.471	361.110.507	397.842.211	415.661.493
Hungary	532.975	1.409.087	4.016.569	4.341.018	5.125.333	4.309.461
Ireland	110.125.757	95.798.499	98.046.142	114.797.823	114.535.132	158.918.372
Italy	80.696.518	100.602.282	117.156.858	121.898.987	117.916.814	120.907.442
Latvia	32.199.209	42.624.361	32.921.778	33.733.799	23.240.531	26.950.701
Lithuania	5.525.807	10.721.693	12.237.252	11.765.709	14.077.854	16.018.329
Luxembourg	334.520	395.464	383.939	630.715	617.328	915.325
Malta	14.250.881	10.489.518	9.586.732	14.539.205	11.007.359	13.745.543
Netherlands	235.814.893	262.436.087	302.135.386	326.568.629	350.064.088	383.326.128
Poland	17.063.403	18.289.789	22.690.169	32.220.827	45.636.984	47.793.214
Portugal	106.484.669	93.214.869	100.242.734	109.759.974	112.140.729	119.119.188
Romania	370.026	793.494	1.991.108	1.406.032	1.324.180	686.397
Slovakia	668.763	26.002	30.698	661.994	689.097	420.181
Slovenia	1.523.916	845.995	840.761	622.929	1.727.914	3.138.821
Spain	374.367.586	357.958.409	369.438.643	436.822.759	477.637.317	477.305.643
Sweden	1.160.976.518	1.606.708.824	1.731.151.699	1.831.277.476	2.359.987.992	2.210.282.573
United Kingdom	363.317.129	419.895.014	483.157.918	492.720.830	578.959.842	611.190.061

Πηγή : Eurostat

Πίνακας 3.1.2 Εξαγωγές - Export στην αγορά των 27(Ε Ε)

EXPORT	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Austria	24.542.868	29.517.092	31.846.209	34.464.948	43.910.160	42.941.702
Belgium	109.913.828	110.564.776	109.884.620	123.205.114	156.532.910	160.489.615
Bulgaria	10.061.551	13.378.430	16.697.610	23.790.043	22.716.036	20.636.487
Croatia	4.493.889	5.067.674	9.896.712	9.008.443	11.677.508	12.985.295
Cyprus	4.913.450	4.521.970	5.372.093	6.621.205	9.884.898	13.099.887
Czech Republic	32.084.259	43.642.950	58.489.944	67.312.835	90.870.512	81.510.071
Denmark	146.568.068	183.112.825	173.600.850	178.610.077	171.708.458	194.401.795
Estonia	45.271.558	54.531.374	64.170.656	65.952.921	58.110.790	57.082.941
Finland	41.048.307	42.679.010	48.435.929	59.250.240	64.349.199	82.553.609
France	830.018.280	967.107.128	988.329.237	1.030.230.030	1.242.103.041	1.299.749.266
Germany	309.713.265	376.361.677	468.151.891	490.090.860	602.643.228	633.242.246
Greece	22.896.346	18.219.104	20.985.046	22.877.093	34.566.921	26.641.540
Hungary	5.817.912	8.048.391	9.803.262	10.878.298	12.741.468	12.616.459
Ireland	43.922.934	57.409.430	64.443.586	75.008.491	78.629.307	95.475.730
Italy	605.697.344	654.779.726	706.461.148	786.696.236	941.956.550	958.062.666
Latvia	46.527.088	52.238.427	45.571.963	53.078.012	58.115.560	31.958.566
Lithuania	92.561.224	112.480.449	148.025.870	180.945.754	214.613.305	240.319.669
Luxembourg	11.747.731	12.270.022	12.632.376	15.338.903	18.489.544	17.402.840
Malta	5.330.422	7.570.177	7.886.926	8.307.548	10.459.102	10.719.300
Netherlands	272.804.536	316.495.992	414.793.653	451.482.693	568.756.083	551.591.541
Poland	460.636.025	646.404.007	628.844.416	662.573.512	838.191.681	614.911.592
Portugal	157.930.266	192.660.711	229.955.302	259.235.836	273.542.791	279.159.267
Romania	23.782.785	44.411.806	33.334.737	41.666.369	41.783.336	43.861.826
Slovakia	2.300.261	2.206.271	7.252.404	9.450.586	9.345.321	11.223.227
Slovenia	8.282.759	9.229.067	9.388.486	10.821.963	13.790.732	15.470.936
Spain	581.670.565	611.359.471	689.732.022	762.570.365	893.829.690	949.053.705
Sweden	35.552.224	41.373.499	33.635.788	30.565.505	32.294.352	30.478.137
United Kingdom	285.802.788	354.008.457	441.654.032	531.877.490	579.673.205	561.955.269

Πηγή : Eurostat

Σύμφωνα με τους Havrila και Gunawardana (2003) και Bognec και Ferto (2009) ένας τρόπος διερεύνησης του βαθμού ανταγωνιστικότητας είναι η χρησιμοποίηση των δεικτών του συγκριτικού πλεονεκτήματος του Vollrath οι οποίοι είναι οι εξής:

- Δείκτης του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος

RXA (RelativeExportAdvantageIndex)

- Δείκτης του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος

RMA (Relative Import Advantage Index)

- Δείκτης του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος

RTA (Relative Advantage Trade Index)

- Δείκτης της Σχετικής Ανταγωνιστικότητας

RC (Relative Competitiveness Index)

3.2.Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του φαγκριού στην αγορά της Ελλάδας

Σε αυτό το κομμάτι της εργασίας επιχειρήθηκε να εκτιμηθεί ο βαθμός διεισδυτικότητας στην αγορά της Ελλάδας του φαγκριού των κυριότερων ανταγωνιστικών χωρών. Ειδικότερα, υπολογίστηκε ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών, IS (Import Share), ο οποίος εκτιμά τη διεισδυτική ικανότητα του φαγκριού της Ισπανίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας, και των λοιπών χωρών στην αγορά της Ελλάδας.

Πίνακας 3.2.1. Εισαγωγές Ελλάδας στην αγορά των προς διερεύνηση χωρών

Ετος	Γαλλία	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία	Σύνολο
2012		592.626		13.739	606.365
2013		450.720		9.436	460.156
2014		287.482		54.717	342.199
2015		245.397		4.176	249.573
2016	333	216.004	38	7.581	223.956
2017		178.456		16.149	194.605
Μεταβολή		-69,89		17,54	-52

Πηγή : Eurostat.

Σύμφωνα με τον πίνακα, η Ιταλία παρουσιάζεται ως η ισχυρότερη ανταγωνιστική χώρα στην εισαγωγή φαγκριού στην Ελλάδα παρόλο που η αξία εξαγωγών για την Ιταλία είναι μόλις 178.456€ για το έτος 2017. Ακολουθεί η Ισπανία

με 16.149€. Από την άλλη η Γαλλία και η Πορτογαλία δεν είχαν συναλλαγές προϊόντος παρά μόνο το 2016, με την Γαλλία να φτάνει τα 333€ σε αξία εξαγωγών ενώ η Πορτογαλία 38€. Από την εκτίμηση του δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA) παρατηρούμε πως σημαντικό πλεονέκτημα παρουσιάζει η Γαλλία, με τις τιμές να κυμαίνονται αρκετά πάνω από το 1 αφού το 2012 αγγίζει τα 77,22. Η Πορτογαλία παρουσιάζει πλεονέκτημα το 2016 με την τιμή να φτάνει το 13,36 εμφανίζοντας ωστόσο μειονέκτημα με την τιμή να κυμαίνεται κατά μέσο όρο στο 0,21.

Πίνακας 3.2.2. Τιμές δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος RMAij στην αγορά της Ελλάδας

RMAij	Γαλλία	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	0,00	4,95	0,00	0,00
2013	0,00	7,51	0,00	0,00
2014	0,00	6,26	0,00	0,00
2015	0,00	3,65	0,00	0,00
2016	0,07	3,62	0,00	0,00
2017	0,00	4,19	0,00	0,00

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων.

Πίνακας 3.2.3. Τιμές δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος RXAij στην αγορά της Ελλάδας

RXAij	Γαλλία	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	0,00	0,20	0,00	77,22
2013	0,00	0,13	0,00	94,64
2014	0,00	0,16	0,00	11,98
2015	0,00	0,27	0,00	82,39
2016	13,36	0,28	0,00	49,86
2017	0,00	0,24	0,00	25,63

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων.

Πίνακας 3.2.4. Τιμές δείκτη Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος, RTAij στην αγορά της Ελλάδας

RXAij-RMAij	Γαλλία	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	0,00	-4,74	0,00	77,22
2013	0,00	-7,38	0,00	94,64
2014	0,00	-6,10	0,00	11,98
2015	0,00	-3,37	0,00	82,39
2016	13,28	-3,34	0,00	49,86
2017	0,00	-3,95	0,00	25,63

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων.

Πίνακας 3.2.5. Τιμές δείκτη Σχετικής Ανταγωνιστικότητας RCij στην αγορά Ελλάδας

$RC_{ij} = \ln(RX_{Aij}) - \ln(RMA_{ij})$	Γαλλία	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	0,00	-3,20	0,00	0,00
2013	0,00	-4,03	0,00	0,00
2014	0,00	-3,67	0,00	0,00
2015	0,00	-2,59	0,00	0,00
2016	5,18	-2,57	0,00	0,00
2017	0,00	-2,87	0,00	0,00

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων.

Με βάση τον δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA), πλεονέκτημα εμφανίζει μόνο η Ιταλία με την τιμή του δείκτη το 2017 να βρίσκεται στο 4,19. Η Γαλλία, η Ισπανία και η Πορτογαλία διατηρούν για τα έτη 2012-2017 την τιμή του δείκτη στο 0 παρουσιάζοντας έτσι εισαγωγικό μειονέκτημα.

Πίνακας 3.2.6 Τιμές φαγκριού που εισάγονται στην αγορά της Ελλάδας

Έτος	Γαλλία	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	0,00	5,29	0,00	3,82
2013	0,00	7,18	0,00	11,80
2014	0,00	6,39	0,00	2,96
2015	0,00	5,61	0,00	3,21
2016	4,20	5,92	3,33	2,61
2017	0,00	4,93	0,00	4,48
Μεταβολή	0,00	-6,83	0,00	17,54

Πηγή : Eurostat

Τα αποτελέσματα των υπολογισμών του φαγκριού των παραπάνω χωρών στην αγορά της Ελλάδας, παρουσιάζονται στον πίνακα. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα, η τιμή του φαγκριού της Ιταλίας παρουσιάζει διακυμάνσεις για την περίοδο μελέτης μας με ανώτατη τιμή τα 7,17€ ανά κιλό το 2013. Μετά το 2013 η τιμή παρουσιάζει πτώση με αποτέλεσμα από το 2012 έως το 2017 να εμφανίζεται στο

ποσοστό του αρνητικό πρόσημο, 6,33%. Από την άλλη η Ισπανία παρουσιάζει επίσης διακυμάνσεις αφού το 2012 κοστολογεί το φαγκρί με 3,81€ ανά κιλό ενώ το 2013 η τιμή αγγίζει τα 11,79€ ανά κιλό. Στην συνέχεια ακολουθούν αυξομειώσεις με αποτέλεσμα η διαφορά απ το 2012 έως το 2017 να βρίσκεται στο συν 17,54%.

3.3. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Γαλλίας

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, όπου παρουσιάζεται η αξία των εισαγωγών της Γαλλίας σε φαγκρί από τις χώρες της Ελλάδας, της Ιταλίας, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας, διαπιστώνεται ότι το ελληνικό φαγκρί κατέχει και το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς σε σχέση με τις προαναφερθείσες ανταγωνιστικές χώρες, την περίοδο 2012-2017.

Πίνακας 3.3.1. Εισαγωγές Γαλλίας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία	Σύνολο
2012	2.035.930	35.461	6.793	935.310	3.013.494
2013	1.209.297	1.083	224	875.560	2.086.164
2014	1.260.135	9.348	3.537	538.730	1.811.750
2015	1.082.876	1.321	817	749.134	1.834.148
2016	748.833	518	19.385	609.183	1.377.919
2017	945.737	92.354	16.624	796.960	1.851.675
Μεταβολή	-53,55	160,44	144,72	-14,79	237

Πηγή : Eurostat.

Ωστόσο παρατηρούμε σημαντική μείωση στην εισαγωγή του ελληνικού φαγκριού καθώς από 2.035.930€ το 2012, το 2017 φτάνει τις 945.737€. Ακολουθεί σε αξία εισαγωγών το φαγκρί της Ισπανίας με 796.960€, της Ιταλίας με 92.354€ και τέλος της Πορτογαλίας με 16.624€. Οι συνολικές εισαγωγές της Γαλλίας σε φαγκρί από τις τέσσερις παραπάνω χώρες ανήλθαν στο 1.851.675€ το έτος 2017.

Βάση του δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονάσματος (RXA) σημαντικό πλεονέκτημα εμφανίζει η Ιταλία με την τιμή του δείκτη το 2016 να αγγίζει το 1.048,96. Από την άλλη, οι υπόλοιπες χώρες παρουσιάζουν σαφές μειονέκτημα με την Ελλάδα να κρατά σταθερή την τιμή στο 0 , εκτός του 2016 που αυξάνεται στο 0,07 διατηρώντας ωστόσο μειονέκτημα. Το ίδιο συμβαίνει με την Πορτογαλία αφού μόνο το 2012 παρουσιάζει τιμή 0,35 ενώ μέχρι και το 2017 η τιμή παραμένει στο 0.

Εκτιμώντας επίσης τον δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA), πλεονέκτημα παρουσιάζει η Ισπανία με την τιμή του δείκτη το 2012 στο 2,33 και συνολική μεταβολή το 2017 στο -8,19%. Η Πορτογαλία με την σειρά της εμφανίζει πλεονέκτημα το 2012 ενώ, για την ίδια χρονιά, Ελλάδα και Ιταλία παρουσιάζουν μειονέκτημα.

Πίνακας 3.3.2. Τιμές δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος RXA_{ij} στην αγορά της Γαλλίας

RXA_{ij}	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	0,00	9,30	0,35	0,43
2013	0,00	371,63	0,00	0,32
2014	0,00	45,76	0,00	0,65
2015	0,00	425,58	0,00	0,49
2016	0,07	1.048,96	0,00	0,58
2017	0,00	5,91	0,00	0,47

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων.

Πίνακας 3.3.3. Τιμές δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος RMA_{ij} στην αγορά της Γαλλίας

RMA_{ij}	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	0,00	0,11	2,90	2,33
2013	0,00	0,00	0,00	3,13
2014	0,00	0,02	0,00	1,54
2015	0,00	0,00	0,00	2,04
2016	13,36	0,00	0,00	1,73
2017	0,00	0,17	0,00	2,14

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων.

Πίνακας 3.3.4. Τιμές δείκτη Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος, RTA_{ij} στην αγορά της Γαλλίας

RXA _{ij} -RMA _{ij}	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	0	9,20	-2,55	-1,90
2013	0	371,62	0,00	-2,81
2014	0	45,74	0,00	-0,89
2015	0	425,58	0,00	-1,55
2016	-13,28	1.048,96	0,00	-1,16
2017	0	5,75	0,00	-1,67

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων.

Πίνακας 3.3.5. Τιμές δείκτη Σχετικής Ανταγωνιστικότητας RC_{ij} στην αγορά της Γαλλίας

RC _{ij} = ln(RXA _{ij})-ln(RMA _{ij})	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	0,00	4,46	0,00	0,00
2013	0,00	11,84	0,00	0,00
2014	0,00	7,65	0,00	0,00
2015	0,00	12,11	0,00	0,00
2016	-5,18	13,91	0,00	0,00
2017	0,00	3,55	0,00	0,00

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων.

Τα αποτελέσματα των υπολογισμών των τιμών του φαγκριού των ανταγωνιστικών χωρών στην αγορά της Γαλλίας παρουσιάζονται στον πίνακα. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα, η τιμή του ελληνικού φαγκριού παρουσιάζει αύξηση της τάξεως του 60,85% από την χρονιά 2012 έως το 2017. Αύξηση τιμών εμφανίζουν και οι υπόλοιπες ανταγωνιστικές χώρες με την Ιταλία να σημειώνει άνοδο στο 113,01% ενώ η Πορτογαλία σε βάθος πενταετίας παρουσιάζει αύξηση ποσοστού των τιμών στο 193,9%. Τέλος η Ισπανία εμφανίζει αύξηση, με την τιμή ανά κιλό το 2012 να κυμαίνεται στα 2,70λ ενώ το 2017 να αγγίζει το 5,74λ (112,59%).

Πίνακας 3.2.6 Τιμές φαγκριού που εισάγονται στην αγορά της Γαλλίας

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	3,50	4,61	3,77	2,70
2013	3,75	2,71	4,22	3,47
2014	5,56	4,45	11,79	4,78
2015	6,20	6,61	8,17	5,88

2016	5,27	2,59	10,20	5,53
2017	5,63	9,82	11,08	5,74
Μεταβολή	60,86	113,34	144,72	112,44

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων.

Συμπερασματικά, αν και σημειώνει την μικρότερη αύξηση στην τιμή της πώλησης ανά κιλό, η Ελλάδα παραμένει η περισσότερο ανταγωνιστική έναντι των άλλων χωρών στην εισαγωγή φαγκριού στην αγορά της Γαλλίας. Στη δεύτερη θέση βρίσκεται η Ισπανία ακολουθούμενη από το ιταλικό φαγκρί. Τέλος το φαγκρί της Πορτογαλίας έρχεται τελευταίο με την μεγαλύτερη τιμή ανά κιλό και τα λιγότερα κιλά φαγκριού.

3.4. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Ισπανίας

Το ελληνικό φαγκρί αποτελεί την Τρίτη σημαντικότερη δύναμη στην αγορά της Ισπανίας. Από τον πίνακα η Πορτογαλία κατέχει την πρώτη θέση ακολουθούμενη από την Γαλλία. Λιγότερο ανταγωνιστικό στην ισπανική αγορά είναι το ιταλικό φαγκρί.

Πίνακας 3.4.1. Εισαγωγές Ισπανίας από την αγορά των προς διερεύνηση χώρων

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Γαλλία	Σύνολο
2012	1060942	95079	1139121	674735	2.969.877
2013	893027	172840	1727051	587476	3.380.394
2014	655595	205673	1102561	822310	2.786.139
2015	344051	283597	1639369	855652	3.122.669
2016	378010	228190	1729262	881957	3.217.419
2017	413928	144399	1780640	946738	3.285.705
Μεταβολή	-60,98	51,87	56,32	40,31	88

Πηγή : Eurostat

Οι εισαγωγές του ελληνικού φαγκριού ακολουθούν σταδιακή μείωση κατά την περίοδο 2012-2017, με την συνολική αξία εξαγωγών το 2012 να φτάνει τα 1.060.942€

ενώ το έτος 2017 να πέφτει στα 413.928€. Το φαγκρί της Ιταλίας κατέχει το μικρότερο μερίδιο στην αξία εξαγωγών με 144.399€. Οι συνολικές εισαγωγές της Ισπανίας από τις τέσσερις παραπάνω χώρες αγγίζουν 3.285.705€ το έτος 2017.

Σύμφωνα με τον δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA), εξαγωγικό πλεονέκτημα φαίνεται να έχει για όλη την περίοδο μελέτης μας, η Ιταλία με την τιμή του δείκτη το 2017 να φτάνει τα 5,11 ενώ για την ίδια χρονιά η Γαλλία εμφανίζει τιμή στο 2,14. Μειονέκτημα παρουσιάζει η Ελλάδα καθ' όλη την περίοδο 2012-2017 ενώ η Πορτογαλία μόνο για τα έτη 2012-2013.

Πίνακας 3.4.2. Τιμές δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος RXA_{ij} στην αγορά της Ισπανίας

RXA_{ij}	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Γαλλία
2012	0,10	6,09	0,26	2,33
2013	0,14	4,31	0,40	3,13
2014	0,58	4,36	1,11	1,54
2015	0,07	2,75	1,30	2,04
2016	0,14	3,42	1,27	1,73
2017	0,31	5,11	1,40	2,14

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων.

Πίνακας 3.4.3. Τιμές δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος RMA_{ij} στην αγορά της Ισπανίας

RMA_{ij}	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Γαλλία
2012	9,73	0,16	3,78	0,43
2013	7,10	0,23	2,52	0,32
2014	1,72	0,23	0,90	0,65
2015	14,87	0,36	0,77	0,49
2016	6,93	0,29	0,78	0,58
2017	3,19	0,20	0,72	0,47

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων.

Πίνακας 3.4.4. Τιμές δείκτη Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος, RTA_{ij} στην αγορά της Ισπανίας

RXA_{ij}-RMA_{ij}	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Γαλλία
2012	-9,63	5,93	-3,51	1,90
2013	-6,96	4,08	-2,12	2,81
2014	-1,14	4,13	0,21	0,89

2015	-14,80	2,38	0,53	1,55
2016	-6,79	3,13	0,49	1,16
2017	-2,87	4,91	0,68	1,67

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων

Πίνακας 3.4.5. Τιμές δείκτη Σχετικής Ανταγωνιστικότητας RCij στην αγορά της Ισπανίας

$RC_{ij} = \ln(RX_{Aij}) - \ln(RMA_{ij})$	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Γαλλία
2012	-4,55	3,61	-2,66	1,69
2013	-3,92	2,92	-1,85	2,28
2014	-1,08	2,95	0,21	0,86
2015	-5,40	2,02	0,53	1,43
2016	-3,87	2,46	0,49	1,10
2017	-2,32	3,26	0,67	1,52

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέων

Με βάση τον δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA), η Ελλάδα παρουσιάζει εισαγωγικό πλεονέκτημα και τις έξι χρονιές με την τιμή το 2012 να βρίσκεται στα 9,73. Η Ιταλία και η Γαλλία εμφανίζουν εισαγωγικό μειονέκτημα τις χρονιές αυτές, ενώ η Πορτογαλία αν και φαίνεται να έχει πλεονέκτημα το 2012, το 2017 βλέπει μείωση της τάξης του 81%.

Πίνακας 3.2.6 Τιμές φαγκριού που εισάγονται στην αγορά της Ισπανίας

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Γαλλία
2012	4,03	4,44	4,1	5,02
2013	4,29	3,67	3,84	5,19
2014	4,67	4,26	3,4	5,93
2015	5,24	4,81	4,22	5,44
2016	4,90	4,83	4,11	4,88
2017	4,62	5,17	3,5	5,17
Μεταβολή	14,73	16,49	-14,51	2,86

Πηγή : Eurostat

Σύμφωνα με τον πίνακα (τιμή/κιλό) η τιμή του ελληνικού φαγκριού τα έτη 2012-2017 παρουσιάζει συνολική αύξηση της τάξεως 14,73%. Επομένως στην αγορά της Ισπανίας, το φαγκρί της Πορτογαλίας είναι το πιο ανταγωνιστικό για την περίοδο της μελέτης με αισθητές αυξομειώσεις από έτος σε έτος, ενώ λιγότερο ανταγωνιστικό είναι αυτό της Ιταλίας.

3.5. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Ιταλίας

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, όπου παρουσιάζεται η αξία των εισαγωγών της Ιταλίας από τις χώρες της Ελλάδας, της Ισπανίας, της Γαλλίας και της Πορτογαλίας, διαπιστώνεται ότι η Ελλάδα κατέχει το δεύτερο μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς σε σχέση με τις παραπάνω ανταγωνιστικές χώρες.

Οι εισαγωγές του ελληνικού φαγκριού ακολουθούν σταδιακή μείωση κατά την περίοδο μελέτης με μια μικρή κάμψη το έτος 2016. Μάλιστα, το έτος 2012 η συνολική αξία εξαγωγών φτάνει τα 2.635.460€ ενώ το έτος 2017 τα 1.885.822€. Πρώτη έρχεται η Ισπανία που σημειώνει ανοδική πορεία με την αξία εξαγωγών το 2017 να αγγίζει τα 4.500.873€. Ακολουθεί η Γαλλία με 1.790.020€ και τέλος η Πορτογαλία με μόλις 313.802€ για το έτος 2017.

Πίνακας 3.5.1 Εισαγωγές Ιταλίας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων

Έτος	Ελλάδα	Γαλλία	Πορτογαλία	Ισπανία	Σύνολο
2012	2.635.460	1.934.436	183.410	2.804.054	7.557.360
2013	1.337.049	1.559.613	218.094	3.179.347	6.294.103
2014	1.633.893	1.259.273	383.054	3.218.938	6.495.158
2015	1.848.490	1.560.054	415.070	3.355.248	7.178.862
2016	2.072.015	1.826.532	277.435	4.348.550	8.524.532
2017	1.885.822	1.790.020	313.802	4.500.873	8.490.517
Μεταβολή	-28,44	-7,46	71,09	60,51	96

Πηγή : Eurostat.

Από την εκτίμηση του δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA) προκύπτει ότι πλεονέκτημα για την περίοδο μελέτης μας παρουσιάζουν η Ελλάδα και η Πορτογαλία. Πιο συγκεκριμένα η Ελλάδα εμφανίζει το 2012 τιμή 4,95 με ιδιαίτερη αύξηση το 2013 στο 7,51 ενώ στην συνέχεια ακολουθεί φθίνουσα πορεία φτάνοντας πάλι το 2017 στο 4,19. Από την άλλη, η Πορτογαλία κρατά μια σταθερότητα στην τιμή για τα έτη 2012-2017 κατά μέσο όρο στο 1,76. Μειονέκτημα παρουσιάζουν οι Γαλλία και Ισπανία με την Γαλλία για τα έτη 2013 και 2016 να έχει τιμή 0, ενώ η Ισπανία αυξάνεται σε ποσοστό 19,2% τις χρονιές 2012 και 2017.

Στην συνέχεια εκτιμώντας τον δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA), σαφές πλεονέκτημα εμφανίζει η Γαλλία με τις τιμές του δείκτη στο 3,05 για το έτος 2012, να εκτοξεύεται στο 112,72 το 2013. Ωστόσο οι τιμές της παρουσιάζουν σημαντικές αυξομειώσεις αφού παρατηρούμε πως το έτος 2016 η τιμή βρίσκεται στο 311,20 και το 2017 μειώνεται κατακόρυφα στο 1,82. Πλεονέκτημα εμφανίζει και η Ισπανία με την τιμή του δείκτη να βρίσκεται στο 4,34 κατά μέσο όρο για τα έτη 2012-2017. Μειονέκτημα παρουσιάζουν με την σειρά τους η Ελλάδα αφού η τιμή του δείκτη το 2017 βρίσκεται στο 0,24. Ακόμα η Πορτογαλία κρατά σταθερό τον δείκτη στο 0 για όλα τα έτη μελέτης μας.

Πίνακας 3.5.2. Τιμές δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος RXA_{ij} στην αγορά της Ιταλίας

RXA_{ij}	Ελλάδα	Γαλλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	4,95	0,13	1,39	0,16
2013	7,51	0,00	1,70	0,23
2014	6,26	0,07	2,27	0,23
2015	3,65	0,01	1,74	0,36
2016	3,62	0,00	2,01	0,29
2017	4,19	0,70	1,47	0,20

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων

Πίνακας 3.5.3 Τιμές δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος RMA_{ij} στην αγορά της Ιταλίας

RMA_{ij}	Ελλάδα	Γαλλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	0,20	3,05	0,00	6,09
2013	0,13	112,72	0,00	4,31
2014	0,16	12,50	0,00	4,36
2015	0,27	123,32	0,00	2,75
2016	0,28	311,20	0,00	3,42
2017	0,24	1,82	0,00	5,11

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέων

Πίνακας 3.5.4. Τιμές δείκτη Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος, $R\Gamma A_{ij}$ στην αγορά της Ιταλίας

$R\Gamma A_{ij}-RMA_{ij}$	Ελλάδα	Γαλλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	4,74	-2,92	1,39	-5,93
2013	7,38	-112,72	1,70	-4,08
2014	6,10	-12,43	2,27	-4,13
2015	3,37	-123,31	1,74	-2,38
2016	3,34	-311,20	2,01	-3,13
2017	3,95	-1,12	1,47	-4,91

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων

Πίνακας 3.5.5. Τιμές δείκτη Σχετικής Ανταγωνιστικότητας RC_{ij} στην αγορά

$RC_{ij} = \ln(R\Gamma A_{ij}) - \ln(RMA_{ij})$	Ελλάδα	Γαλλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	3,20	-3,14	10,34	-3,61
2013	4,03	-10,09	10,56	-2,92
2014	3,67	-5,15	10,63	-2,95
2015	2,59	-9,81	10,08	-2,02
2016	2,57	-11,58	10,81	-2,46
2017	2,87	-0,95	10,17	-3,26

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων

Τα αποτελέσματα των υπολογισμών των τιμών του φαγκριού των ανταγωνιστικών χωρών στην αγορά της Ιταλίας παρουσιάζονται στον πίνακα, όπου μπορεί να διαπιστωθεί ότι το προϊόν της Ελλάδας σημειώνει μείωση στα ποσοστά του το διάστημα 2012-2017 της τάξεως του 17,94%. Ανοδική πορεία έχει το γαλλικό φαγκρί με το ποσοστό του να αυξάνεται στο 46,45%. Αυξητική τάση έχει και η τιμή της Ισπανίας με 18.5% ενώ την μεγαλύτερη μείωση κατέχει η Πορτογαλία με 26,34% για την πενταετία.

Πινάκας 3.5.6. Τιμές φαγκριού που εισάγονται στην αγορά της Ιταλίας

Έτος	Ελλάδα	Γαλλία	Πορτογαλία	Ισπανία
2012	5,53	4,88	14,44	7,64
2013	5,54	5,07	12,05	7,26
2014	5,74	5,53	11,6	6,89
2015	5,9	5,36	11,37	6,03
2016	4,41	5,91	11,14	6,69
2017	4,54	7,15	10,64	9,05
Μεταβολή	-17,94	46,45	-26,34	18,5

Πηγή : Eurostat

Παρατηρούμε ότι η Ισπανία παραμένει η περισσότερο ανταγωνιστική χώρα στην αγορά της Ιταλίας, καθώς κρατάει υψηλές τιμές στην πώληση του φαγκριού ενώ παράλληλα εξάγει και την μεγαλύτερη ποσότητα προϊόντος.

3.6. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού στην αγορά της Πορτογαλίας

Η αγορά της Πορτογαλίας αποτελεί την λιγότερο σημαντική αγορά κατά σειρά μελέτης για το ελληνικό φαγκρί. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα, όπου παρουσιάζεται η αξία των εισαγωγών της Ιταλίας, της Ισπανίας, της Γαλλίας και της Ελλάδας, προκύπτει ότι το ελληνικό φαγκρί κατέχει ένα από τα μικρότερα μερίδια στην αγορά σε σχέση με τις υπόλοιπες ανταγωνιστικές χώρες.

Πινάκας 3.6.1 Εισαγωγές Πορτογαλίας στην αγορά των προς διερεύνηση χωρών

Έτος	Ελλάδα	Γαλλία	Ιταλία	Ισπανία	Σύνολο
2012	0	4.779	2.931.588.314	434.865	2.932.027.958
2013	0	0	2.917.506.903	1.168.574	2.918.675.477
2014	0	0	3.073.724.697	2.137.736	3.075.862.433
2015	20.345	0	3.264.114.527	3.730.566	3.267.865.438
2016	0	0	3.381.560.661	3.945.701	3.385.506.362
2017	0	0	3.773.254.974	4.019.674	3.777.274.648
Μεταβολή	0,00	-100,00	28,71	824,35	753,06

Πηγή : Eurostat

Πιο συγκεκριμένα, η Ελλάδα προέβη σε συναλλαγή με την Πορτογαλία μόνο το 2015, με συνολική αξία εξαγωγών τα 20.345€. Ακολουθεί η Γαλλία η οποία, την περίοδο μελέτης μας, δεν είχε συναλλαγές παρά μόνο το 2012 (4.779€). Η πιο

ανταγωνιστική, έναντι των άλλων χωρών, είναι η Ιταλία, καθώς μόνο το έτος 2017 η αξία των συναλλαγών της άγγιξε τα 3.773.254.974€. Ακολουθεί η Ισπανία με σαφώς μικρότερη αξία εξαγωγών (4.019.674€).

Σύμφωνα με τον δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA), Ελλάδα, Γαλλία και Ιταλία εμφανίζουν σταθερό εξαγωγικό μειονέκτημα, με την Γαλλία ωστόσο το 2012 να έχει πλεονέκτημα 2,90. Η Ισπανία επίσης παρουσιάζει μειονέκτημα, με εξαίρεση του 2012 και 2013, όπου το 2012 η τιμή του δείκτη βρίσκεται στο 3,78.

Πίνακας 3.6.2. Τιμές δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος RXA_{ij} στην αγορά της Πορτογαλίας

RXA _{ij}	Ελλάδα	Γαλλία	Ιταλία	Ισπανία
2012	0,00	2,90	0,72	3,78
2013	0,00	0,00	0,59	2,52
2014	0,00	0,00	0,44	0,90
2015	0,00	0,00	0,57	0,77
2016	0,00	0,00	0,50	0,78
2017	0,00	0,00	0,68	0,72

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων

Πίνακας 3.6.3. Τιμές δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος RMA_{ij} στην αγορά της Πορτογαλίας

RMA _{ij}	Ελλάδα	Γαλλία	Ιταλία	Ισπανία
2012	0,00	0,35	22.265,68	0,26
2013	0,00	0,00	22.692,82	0,40
2014	0,00	0,00	18.201,39	1,11
2015	0,00	0,00	13.699,74	1,30
2016	0,00	0,00	24.526,41	1,27
2017	0,00	0,00	17.726,28	1,40

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων

Πίνακας 3.6.4. Τιμές δείκτη Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος, RTA_{ij} στην αγορά της Πορτογαλίας

RXA _{ij} -RMA _{ij}	Ελλάδα	Γαλλία	Ιταλία	Ισπανία
2012	0	2,55	-22.264,96	3,51
2013	0	0,00	-22.692,23	2,12
2014	0	0,00	-18.200,95	-0,21
2015	0	0,00	-13.699,17	-0,53
2016	0	0,00	-24.525,91	-0,49

2017	0	0,00	-17.725,60	-0,68
------	---	------	------------	-------

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων

Πίνακας 3.6.5. Τιμές δείκτη Σχετικής Ανταγωνιστικότητας RCij στην αγορά της Πορτογαλίας

$RC_{ij} = \ln(RX_{Aij}) - \ln(RMA_{ij})$	Ελλάδα	Γαλλία	Ιταλία	Ισπανία
2012	0,00	2,13	-10,34	2,66
2013	0,00	0,00	-10,56	1,85
2014	0,00	0,00	-10,63	-0,21
2015	0,00	0,00	-10,08	-0,53
2016	0,00	0,00	-10,81	-0,49
2017	0,00	0,00	-10,17	-0,67

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί των συγγραφέων

Βάσει του δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA), σαφές πλεονέκτημα έχει η Ιταλία με την τιμή του δείκτη το 2012 να βρίσκεται στο 22.265 ακολουθώντας παρόλα αυτά σταδιακή πτώση έως το 2017 της τάξης του 5,51%. Η Ισπανία επίσης παρουσιάζει πλεονέκτημα με την τιμή το 2017 στο 1,40, παρόλο που τα έτη 2012 και 2013 εμφανίζει εισαγωγικό μειονέκτημα. Ελλάδα και Γαλλία κρατούν για τα έτη 2012-2017 την τιμή στο 0.

Πίνακας 3.6.6. Τιμές φαγκριού που εισάγονται στην αγορά της Πορτογαλίας

Έτος	Ελλάδα	Γαλλία	Ιταλία	Ισπανία
2012	0,00	11,95	3,66	5,58
2013	0,00	0,00	4,02	4,97
2014	0,00	0,00	4,25	4,65
2015	4,84	0,00	4,34	4,33
2016	0,00	0,00	4,24	4,24
2017	0,00	0,00	4,23	4,40
Μεταβολή	0,00	0,00	15,43	-21,15

Πηγή : Eurostat

Τα αποτελέσματα των υπολογισμών των τιμών του φαγκριού των ανταγωνιστικών χωρών στην αγορά της Πορτογαλίας παρουσιάζονται στον πίνακα, όπου μπορεί να διαπιστωθεί ότι το προϊόν της Ελλάδας για το έτος 2015 εμφανίζει την υψηλότερη τιμή με 4,84€ ανά κιλό. Ανοδική πορεία στις τιμές έχει το ιταλικό φαγκρί για τα έτη 2012-2017 με συνολική αύξηση 15,24%. Η δεύτερη πιο δυνατή αγορά φαγκριού για την Πορτογαλία, η Ισπανία, σημειώνει πτώση του ύψους 21,14% σε βάθος πενταετίας.

Επομένως, στην υπό μελέτη αγορά της Πορτογαλίας, η Ελλάδα και η Γαλλία αποτελούν τις λιγότερο ανταγωνιστικές αγορές. Αντιθέτως το ιταλικό φαγκρί κατέχει με διαφορά την πρωτιά στην αγορά της Πορτογαλίας ακολουθούμενο από το ισπανικό.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Διερευνώντας τον τομέα των Ελληνικών αλιευτικών προϊόντων μπορούμε να πούμε ότι οι ελληνικές εξαγωγές αυτών των προϊόντων παρουσιάζουν μια σχετική σταθερότητα.

Πιο συγκεκριμένα, η συνολική αξία των εξαγωγών της χώρας το 2012 έφτασε τα 318.180.811€, ενώ το 2017 διακρίνουμε μια μικρή αύξηση με το ποσό να ανέρχεται στα 363.140.357€.

Παρατηρώντας και τις εισαγωγές της Ελλάδας, μπορούμε να πούμε με ασφάλεια πως η Ελλάδα μπορεί να χαρακτηριστεί κυρίως ως εξαγωγίμη χώρα καθώς η αξία εισαγωγών της ανέρχεται για το 2012 στα 16.294.473€ και για το έτος 2017 στα 13.172.048€. Ακολούθως, η Ιταλία, στις εξαγωγές της εμφανίζει κι αυτή σταθερότητα με συνολική αξία εξαγωγών για το έτος 2017 στα 62.928.577€. Το 2015, ωστόσο, η συνολική αξία εξαγωγών εκείνης της χρονιάς παρουσιάζει αύξηση στα 70.869.076€.

Σημαντικό είναι όμως να αναφερθεί πως οι εισαγωγές της Ιταλίας, συγκριτικά με τις εξαγωγές της παρουσιάζουν μεγάλη διαφορά. Η Γαλλία με την σειρά της εμφανίζει σταθερή αλλά όχι σημαντική αύξηση στις εξαγωγές της τα έτη 2012-2017, με το ποσό το 2017 να ανέρχεται στα 274.820.617€. Έπειτα οι εξαγωγές της Πορτογαλίας το 2017 φτάνουν τα 118.136.301€. Το 2013, ωστόσο, παρατηρούμε μειωμένη αξία εξαγωγών σε σχέση με τις υπόλοιπες χρονιές με το ποσό να μειώνεται στα 91.998.874€. Παράλληλα αυξητική τάση εμφανίζουν και οι εισαγωγές της.

Τέλος η Ισπανία παρουσιάζει τόσο στις εξαγωγές όσο και στις εισαγωγές της μια ισορροπία μεταξύ τους με συνολική αξία εξαγωγών το 2017 431.383.797€ και αξία εισαγωγών της ίδιας χρονιάς 404.958.832€. την χρονική περίοδο μελέτης που επιλέξαμε

βλέπουμε ότι η Ισπανία είναι η πρώτη σε συνολική αξία εξαγωγών την περίοδο μελέτης μας με το πόσο να φτάνει τα 2.302.601.046€ . Από την άλλη στις εισαγωγές η Ιταλία κατέχει την πρώτη θέση με συνολικές δαπάνες τα 2.465.545.602€.

Όσο αναφορά το βαθμό ανταγωνιστικότητας του ελληνικού φαγκριού αλλά και των αντίστοιχων προϊόντων των ανταγωνιστικών χωρών εφαρμόζοντας τους δείκτες RXA και RMA προέκυψε ότι:

Στην αγορά της Γαλλίας, διαπιστώνεται ότι το ελληνικό φαγκρί κατέχει και το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς σε σχέση με τις προαναφερθείσες ανταγωνιστικές χώρες, την περίοδο 2012-2017. Ωστόσο παρατηρούμε σημαντική μείωση στην εισαγωγή του ελληνικού φαγκριού, καθώς από 2.035.930€ το 2012, το 2017 φτάνει τις 945.737€. Βάση του δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονάσματος (RXA) σημαντικό πλεονέκτημα εμφανίζει η Ιταλία με την τιμή του δείκτη το 2016 να αγγίζει το 1.048,96. Από την άλλη, οι υπόλοιπες χώρες παρουσιάζουν σαφές μειονέκτημα με την Ελλάδα να κρατά σταθερή την τιμή στο 0. Εκτιμώντας επίσης τον δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA), πλεονέκτημα παρουσιάζει η Ισπανία με την τιμή του δείκτη το 2012 στο 2,33 και συνολική μεταβολή το 2017 στο -8,19%

Στην αγορά της Ιταλίας, οι εισαγωγές του ελληνικού φαγκριού ακολουθούν σταδιακή μείωση κατά την περίοδο μελέτης με μια μικρή κάμψη το έτος 2016. Αντίθετα πρώτη έρχεται η Ισπανία που σημειώνει ανοδική πορεία με την αξία των εξαγωγών της το 2017 να αγγίζει τα 4.500.873€. Από την εκτίμηση του δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA) προκύπτει ότι πλεονέκτημα για την περίοδο μελέτης μας παρουσιάζουν η Ελλάδα και η Πορτογαλία. Πιο συγκεκριμένα η Ελλάδα εμφανίζει το 2012 τιμή 4,95 με ιδιαίτερη αύξηση το 2013 στο 7,51.

Στην συνέχεια εκτιμώντας τον δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA), σαφές πλεονέκτημα εμφανίζει η Γαλλία με τις τιμές του δείκτη στο 3,05 για το έτος 2012, να εκτοξεύεται στο 112,72 το 2013 καθώς πλεονέκτημα εμφανίζει και η Ισπανία με την τιμή του δείκτη να βρίσκεται στο 4,34 κατά μέσο όρο για τα έτη 2012-2017.

Στην αγορά της Ισπανίας, οι εισαγωγές του ελληνικού φαγκριού ακολουθούν σταδιακή μείωση κατά την περίοδο 2012-2017, με την συνολική αξία εξαγωγών το 2012 να φτάνει τα 1.060.942€ ενώ το έτος 2017 να πέφτει στα 413.928€.

Σύμφωνα με τον δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA), εξαγωγικό πλεονέκτημα φαίνεται να έχει για όλη την περίοδο μελέτης μας, η Ιταλία με την τιμή του δείκτη το 2017 να φτάνει τα 5,11. Με βάση τον δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA), η Ελλάδα παρουσιάζει εισαγωγικό πλεονέκτημα και τις έξι χρονιές με την τιμή το 2012 να βρίσκεται στα 9,73 ενώ η Πορτογαλία αν και φαίνεται να έχει πλεονέκτημα το 2012, το 2017 βλέπει μείωση της τάξης του 81%.

Τέλος στην αγορά της Πορτογαλίας, η Ελλάδα προέβη σε συναλλαγή με την Πορτογαλία μόνο το 2015, με συνολική αξία εξαγωγών τα 20.345€. Η πιο ανταγωνιστική, έναντι των άλλων χωρών, είναι η Ιταλία καθώς μόνο το έτος 2017 η αξία των συναλλαγών της άγγιξε τα 3.773.254.974€. Σύμφωνα με τον δείκτη Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος (RXA), Ελλάδα, Γαλλία και Ιταλία εμφανίζουν σταθερό εξαγωγικό μειονέκτημα, με την Γαλλία ωστόσο το 2012 να έχει πλεονέκτημα 2,90.

Βάσει του δείκτη Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος (RMA), σαφές πλεονέκτημα έχει η Ιταλία με την τιμή του δείκτη το 2012 να βρίσκεται στο 22.265 ακολουθώντας παρόλα αυτά σταδιακή πτώση έως το 2017 της τάξης του 5,51% καθώς πλεονέκτημα εμφανίζει και η Ισπανία με την τιμή το 2017 στο 1,40, παρόλο που τα έτη

2012 και 2013 εμφανίζει εισαγωγικό μειονέκτημα. Ελλάδα και Γαλλία κρατούν για τα έτη 2012-2017 την τιμή στο 0.

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία

Θεοδώρου, Α. (2004). Ωκεανογραφία: Εισαγωγή στο Θαλάσσιο Περιβάλλον. Εκδόσεις Σταμούλη. Αθήνα, σελ. 521-540.

Κλαουδάτος, Σ. (2008). Υδατοκαλλιέργειες Ι. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Λιόλιου Μ., Πολύμερος Κ., Κατρακυλίδης Κ. (2008). Η δυναμική των ελληνικών εξαγωγών προϊόντων ζωικής προέλευσης στην αγορά της Ε.Ε. 10ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αγροτικής Οικονομίας, Θεσσαλονίκη, 27-29 Νοεμβρίου 2008, σελ. 487-495.

Λιόλιου, Μ. (2009). Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταπτυχιακή διατριβή. Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος, σελ. 90-93.

Παπαναγιώτου, Ε. (2008). Οικονομική Ζωικής Παραγωγής. Εκδόσεις Γράφημα. Θεσσαλονίκη, σελ. 56-82.

Παπαναστασίου, Δ. (1980). Αλιεύματα. Εκδόσεις Ίων. Περιστέρι, Αθήνα, σελ. 17-39, 382-384, 455-456.

Παπουτσόγλου, Σ. (1986). Γεωπονική Υδροβιολογία. Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων. Αθήνα.

Παπουτσόγλου, Σ. (1997). Εισαγωγή στις Υδατοκαλλιέργειες. Εκδόσεις Σταμούλη Αθήνα.

Πολύμερος Κ., Λοΐζου Ε., Τσακιρίδου Ε. (2004). Εκτίμηση Δεικτών Ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών Αλιευτικών Προϊόντων. 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αγροτικής Οικονομίας, Θεσσαλονίκη, 25-27 Νοεμβρίου 2004.

Πολύμερος Κ., Τσακιρίδου Ε., Κατρακυλίδης Κ. (2005). Εκτίμηση των Μεριδίων Αγοράς των Ελληνικών Εξαγωγών Αλιευτικών Προϊόντων στην Αγορά της Ε.Ε.. 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Υδροβιολογίας – Αλιείας, (Προκλήσεις και Προοπτικές στο Μάρκετινγκ και στην Τεχνολογία των Ιχθυηρών), Βόλος, 13-14 Μαΐου 2005.

Ξένη βιβλιογραφία

Balassa B.,(1965). Trade liberalization and revealed comparative advantage. The Manchester School of Economic and Social Studies. 1, 99 -123.

Havrila, I. and Gunawardana P. (2003). Analysing Comparative Advantage and Competitiveness: an Application to Australia’s Textile and Clothing Industries. Australian Economic Papers, 42(1), 103-117.

Kaimakoudi, E., Polymeros K. and Batzios Ch., (2014). "Investigating export performance of Balkan and Eastern European fisheries sector"Elsevier, Procedia Economics and Finance. Reference: FINE576. DOI:10.1016/S22125671(14)00023-9. (2014), pp. 219-230. . The Economies of Balkan and Eastern Europe Countries in the Changed World (EBEEC 2013).

Karagounis, C. and Polymeros K., (2011). “Investigating the competitiveness of Greek sea bass in the E.U. market”. Proceedings of the 4th International Symposium on Hydrobiology and Fisheries, p. 208-211.

Kim, D. and Marion, B. W. (1997). Domestic Market Structure and Performance in Global Markets: Theory and Empirical Evidence from U.S. Food Manufacturing Industries, Review of Industrial Organization 12: 335-354.

- Lee, J. (1995). Comparative Advantage in Manufacturing as a Determinant of Industrialization: the Korean Case. *World Development*, 23(7):1195-1214.
- Polymeros K. and Katrakilidis K. (2008). The Dynamic Characteristics of Competitiveness in the E.U Fish Market. *The International Journal of Economic Issues*, Volume 1, (1), pp. 25-42.
- Polymeros K., Mattas K. and E. Tsakiridou, (2005). Assessing the Competitiveness of E.U Mediterranean Fisheries and Aquaculture Industries. 95th Seminar of the European Association of Agricultural Economists (EAAE), *The Economics of Aquaculture with Respect to Fisheries*, Civitavecchia (Rome).
- Porter, M. (1998). *The Competitive Advantage of Nations: with a new introduction*. London: MacmillanPress, pp 11-15, 33-39, 602.

Ηλεκτρονική βιβλιογραφία

- https://ec.europa.eu/competition/consumers/what_el.html
- https://ec.europa.eu/competition/consumers/why_el.html
- <https://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/legislation.html>
- <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0167718719300207>
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>
- [https://www.fgm.com.gr/uploads/file/FGM_19_GR_WEB_Spreads\(4\).pdf](https://www.fgm.com.gr/uploads/file/FGM_19_GR_WEB_Spreads(4).pdf)
- https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/fish_aq_esms.htm
- <http://www.statistics.gr/en/statistics/-/publication/SPA06/->
- http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/?fbclid=IwAR0NX30jf9OZbmfCvE56KU0vok_gyTj05D_flhSAXK0FstroEqITZpBA-PU

<https://eurostat.statistics.gr/SearchNew/search>

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/?fbclid=IwAR0NX30jf9OZbmfCvE56KU0vok_gyTj05D_flhSAXK0FstroEqITZpBA-PU

<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics->

[explained/index.php?title=Fishery_statistics#Aquaculture_statistics](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Fishery_statistics#Aquaculture_statistics)

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=fish_fleet_alt&lang=en

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Fishery_statistics

<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Category:Fisheries>

<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Undefined>

<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics->

[explained/index.php?title=File:Landings_in_selected_countries_and_EU-28,_2017.png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Landings_in_selected_countries_and_EU-28,_2017.png)

<http://www.alieia.minagric.gr/node/42>

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Αλιείας www.alieia.gr

Ελληνική Στατιστική Αρχή, www.statistics.gr

Υπουργείο Εξωτερικών, Γενική Γραμματεία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Αναπτυξιακής Συνεργασίας, www.agora.mfa.gr

Σύνδεσμος Ελληνικών Θαλασσοκαλλιεργειών (ΣΕΘ), <http://www.fgm.com.gr>

Federation of European Aquaculture Producers (FEAP), <http://www.feap.info/>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας,

http://ec.europa.eu/dgs/maritimeaffairs_fisheries/index_el.htm

Kontali Analysis AS, www.kontali.com

6. ABSTRACT

Fagripagrus (Pagruspagrus - Fagros the genuine) despite the fact that it is not one of the main export products of Greece and especially of the EU, but it contributes to the increase of exports and the improvement of the balance of its trade transactions. In a first level of approach, the five main importing countries of Pagrus (Pagruspagrus - Fagros the genuine) were identified. An attempt was then made to investigate the competitive position and the evolution of the degree of competitiveness in each of the main import markets. In addition, the competitive position of the main competing countries in terms of imports of this product from each of the above markets was investigated. The analysis was performed using the Vollrath RCA, RXA RMA (comparative advantage) Indicators.

7.1. Πινάκες εξαγωγών και εισαγωγών Γαλλίας (κωδ. 302)

Πίνακας 7.1.1. : Εξαγωγές Γαλλίας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία	Σύνολο
2012		1.934.436	4.779	674735	2.613.950
2013		1.559.613		587476	2.147.089
2014		1.259.273		822310	2.081.583
2015		1.560.054		855652	2.415.706
2016	333	1.826.532		881957	2.708.822
2017		1.790.020		946738	2.736.758
Μεταβολή		-7,46	-100,00	40,31	-67

Πηγή : Eurostat.

Πίνακας 7.1.2. : Εξαγωγές Γαλλίας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων (κωδ. 302)

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία	Σύνολο
2012	714.204	61.569.366	1.971.853	141.675.245	205.930.668
2013	94.162	55.374.116	2.224.646	160.750.912	218.443.836
2014	600.047	52.649.072	2.442.497	176.477.033	232.168.649
2015	657.414	53.798.094	5.128.052	200.350.528	259.934.088
2016	287.384	59.106.551	4.755.290	212.508.048	276.657.273
2017	388.194	61.083.209	3.111.453	210.237.761	274.820.617
Μεταβολή	8398%	80%	-3663%	-3261%	-2507%

Πηγή : Eurostat.

Πίνακας 7.1.3.: Εισαγωγές Γαλλίας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων (κωδ. 302)

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία	Σύνολο
2012	48.537.528	10.499.754	968.146	84.301.798	144.307.226
2013	45.130.228	14.289.730	4.515.376	76.597.103	140.532.437
2014	45.417.944	17.884.720	6.774.995	75.220.162	145.297.821
2015	47.748.865	19.387.061	4.113.143	85.825.131	157.074.200
2016	48.389.527	17.583.198	1.928.882	84.640.865	152.542.472
2017	51.205.210	18.638.797	1.512.437	82.741.703	154.098.147
Μεταβολή	-521%	-4367%	-3599%	189%	-635%

Πηγή : Eurostat.

7.2. Πινάκες εξαγωγών και εισαγωγών Ισπανίας (κωδ 302)

Πίνακας 7.2.1. : Εξαγωγές Ισπανίας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Γαλλία	Σύνολο
2012	13.739	2.804.054	434.865	935.310	4.187.968
2013	9.436	3.179.347	1.168.574	875.560	5.232.917
2014	54.717	3.218.938	2.137.736	538.730	5.950.121
2015	4.176	3.355.248	3.730.566	749.134	7.839.124
2016	7.581	4.348.550	3.945.701	609.183	8.911.015
2017	16.149	4.500.873	4.019.674	796.960	9.333.656
Μεταβολή	17,54	60,51	824,35	-14,79	888

Πηγή : Eurostat.

Πίνακας 7.2.2.: Εξαγωγές Ισπανίας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων (κωδ. 302)

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Γαλλία	Σύνολο
2012	6.976.337	127.772.088	132.672.663	84.301.798	351.722.886
2013	5.300.303	127.794.357	126.161.779	76.597.103	335.853.542
2014	8.908.343	122.052.588	135.758.595	75.220.162	341.939.688
2015	9.639.739	155.898.747	156.316.364	85.825.131	407.679.981
2016	9.136.398	176.603.188	163.640.701	84.640.865	434.021.152
2017	8.062.946	177.996.945	162.582.203	82.741.703	431.383.797
Μεταβολή	-1348%	-2822%	-1840%	189%	-1847%

Πηγή : Eurostat.

Πίνακας 7.2.3. : Εισαγωγές Ισπανίας από την αγορά των προς διερεύνηση χώρων (κωδ. 302)

Έτος	Ελλάδα	Ιταλία	Πορτογαλία	Γαλλία	Σύνολο
2012	55.373.982	26.383.018	92.052.778	141.675.245	315.485.023
2013	70.645.531	29.950.363	74.090.977	160.750.912	335.437.783
2014	62.120.670	34.009.115	77.688.797	176.477.033	350.295.615
2015	53.404.819	36.215.002	89.349.245	200.350.528	379.319.594
2016	65.708.379	31.708.713	91.419.791	212.508.048	401.344.931
2017	64.865.012	29.164.448	100.691.611	210.237.761	404.958.832
Μεταβολή	-1463%	-954%	-858%	-3261%	-2209%

Πηγή : Eurostat.

7.3. Πινάκες εξαγωγών και εισαγωγών Ιταλίας (κωδ 302)

Πίνακας 7.3.1. : Εξαγωγές Ιταλίας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων

ΕΤΟΣ	Ελλάδα	Γάλλια	Πορτογαλία	Ισπανία	Σύνολο
2012	592.626	35.461	2.931.588.314	95079	2.932.311.480
2013	450.720	1.083	2.917.506.903	172840	2.918.131.546
2014	287.482	9.348	3.073.724.697	205673	3.074.227.200
2015	245.397	1.321	3.264.114.527	283597	3.264.644.842
2016	216.004	518	3.381.560.661	228190	3.382.005.373
2017	178.456	92.354	3.773.254.974	144399	3.773.670.183
Μεταβολή	-69,89	160,44	28,71	51,87	171

Πίνακας 7.3.2.: Εξαγωγές Ιταλίας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων
(κωδ. 302)

Έτος	Ελλάδα	Γαλλία	Πορτογαλία	Ισπανία	Σύνολο
2012	8.533.321	10.499.754	8.623.008	26.383.018	54.039.101
2013	8.194.354	14.289.730	7.837.848	29.950.363	60.272.295
2014	5.418.294	17.884.720	6.392.808	34.009.115	63.704.937
2015	6.756.726	19.387.061	8.510.287	36.215.002	70.869.076
2016	5.745.188	17.583.198	8.576.094	31.708.713	63.613.193
2017	4.480.821	18.638.797	10.644.511	29.164.448	62.928.577
Μεταβολή	9044%	-4367%	-1899%	-954%	-1413%

Πηγή : Eurostat.

Πίνακας 7.3.3.: Εισαγωγές Ιταλίας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων
(κωδ. 302)

Έτος	Ελλάδα	Γαλλία	Πορτογαλία	Ισπανία	Σύνολο
2012	187.679.687	61.569.366	12.011.985	127.772.088	389.033.126
2013	182.562.698	55.374.116	13.295.881	127.794.357	379.027.052
2014	192.766.886	52.649.072	14.500.779	122.052.588	381.969.325
2015	185.656.631	53.798.094	14.825.612	155.898.747	410.179.084
2016	199.229.114	59.106.551	17.257.091	176.603.188	452.195.944
2017	198.368.751	61.083.209	15.692.166	177.996.945	453.141.071
Μεταβολή	-539%	80%	-2345%	-2822%	-1415%

Πηγή : Eurostat.

7.4. Πινάκες εξαγωγών και εισαγωγών Ελλάδας (κωδ 302)

Πίνακας 7.4.1. : Εξαγωγές Ελλάδας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων

Έτος	Γαλλία	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία	Σύνολο
2012	2.035.930	2.635.460		1060942	5.732.332
2013	1.209.297	1.337.049		893027	3.439.373
2014	1.260.135	1.633.893		655595	3.549.623
2015	1.082.876	1.848.490	20.345	344051	3.295.762
2016	748.833	2.072.015		378010	3.198.858
2017	945.737	1.885.822		413928	3.245.487
Μεταβολή	-53,55	-28,44	0,00	-60,98	-143

Πηγή : Eurostat.

Πίνακας 7.4.2.. : Εξαγωγές Ελλάδας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων
(κωδ. 302)

Έτος	Γαλλία	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία	Σύνολο
2012	48.537.528	187.679.687	26.589.614	55.373.982	318.180.811
2013	45.130.228	182.562.698	27.015.515	70.645.531	325.353.972
2014	45.417.944	192.766.886	23.920.054	62.120.670	324.225.554
2015	47.748.865	185.656.631	31.669.888	53.404.819	318.480.203
2016	48.389.527	199.229.114	38.060.400	65.708.379	351.387.420
2017	51.205.210	198.368.751	48.701.384	64.865.012	363.140.357
Μεταβολή	-521%	-539%	-4540%	-1463%	-1238%

Πηγή : Eurostat.

Πίνακας 7.4.3. : Εισαγωγές Ελλάδας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων
(κωδ. 302)

Έτος	Γαλλία	Ιταλία	Πορτογαλία	Ισπανία	Σύνολο
2012	714.204	8.533.321	70.611	6.976.337	16.294.473
2013	94.162	8.194.354	96.640	5.300.303	13.685.459
2014	600.047	5.418.294	276.921	8.908.343	15.203.605
2015	657.414	6.756.726	350.035	9.639.739	17.403.914
2016	287.384	5.745.188	350.739	9.136.398	15.519.709
2017	388.194	4.480.821	240.087	8.062.946	13.172.048
Μεταβολή	8398%	9044%	-7059%	-1348%	2370%

Πηγή : Eurostat.

7.5. Πινάκες εξαγωγών και εισαγωγών Πορτογαλίας (κωδ 302)

Πίνακας 7.5.1. : Εξαγωγές Πορτογαλίας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων

Έτος	Ελλάδα	Γαλλία	Ιταλία	Ισπανία	Σύνολο
2012		6.793	2.931.588.314	1139121	2.932.734.228
2013		224	2.917.506.903	1727051	2.919.234.178
2014		3.537	3.073.724.697	1102561	3.074.830.795
2015		817	3.264.114.527	1639369	3.265.754.713
2016	38	19.385	3.381.560.661	1729262	3.383.309.346
2017		16.624	3.773.254.974	1780640	3.775.052.238
Μεταβολή		144,72	28,71	56,32	230

Πηγή : Eurostat.

Πίνακας 7.5.2.: Εξαγωγές Πορτογαλίας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων (κωδ. 302)

Έτος	Ελλάδα	Γαλλία	Ιταλία	Ισπανία	Σύνολο
2012	70.611	968.146	12.011.985	92.052.778	105.103.520
2013	96.640	4.515.376	13.295.881	74.090.977	91.998.874
2014	276.921	6.774.995	14.500.779	77.688.797	99.241.492
2015	350.035	4.113.143	14.825.612	89.349.245	108.638.035
2016	350.739	1.928.882	17.257.091	91.419.791	110.956.503
2017	240.087	1.512.437	15.692.166	100.691.611	118.136.301
Μεταβολή	-7059%	-3599%	-2345%	-858%	-1103%

Πηγή : Eurostat.

Πίνακας 7.5.3.: Εισαγωγές Πορτογαλίας στην αγορά των προς διερεύνηση χώρων (κωδ. 302)

Έτος	Ελλάδα	Γαλλία	Ιταλία	Ισπανία	Σύνολο
2012	26.589.614	1.971.853	8.623.008	132.672.663	169.857.138
2013	27.015.515	2.224.646	7.837.848	126.161.779	163.239.788
2014	23.920.054	2.442.497	6.392.808	135.758.595	168.513.954
2015	31.669.888	5.128.052	8.510.287	156.316.364	201.624.591
2016	38.060.400	4.755.290	8.576.094	163.640.701	215.032.485
2017	48.701.384	3.111.453	10.644.511	162.582.203	225.039.551
Μεταβολή	-4540%	-3663%	-1899%	-1840%	-2452%

Πηγή : Eurostat.